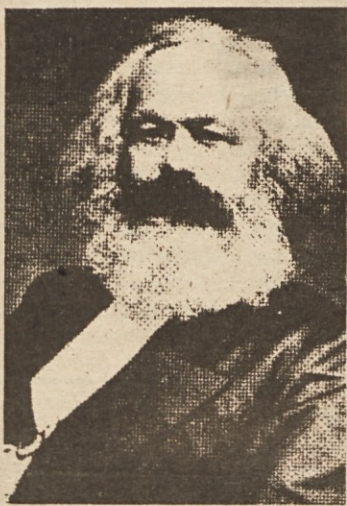

14. marec

Danes večina sveta gradi socializem, vsak narod išče sebi lastno pot, vendar je končni cilj vsem isti: osvoboditev človeka vsakršnega izkoriščanja, svobodno združevanje dela, mir, blaginja.

Karl Marx je bil tisti človek, ki je z močjo svojega genija sprožil gibanje milijonskih množic zatiranih delavcev po vsem svetu. Dan pred izidom

našega časopisa je obletnica njegove smrti: 14. marca 1883 ob tričetrt na tri popoldne se je izteklo življenje največjega misleca sveta, začetnika sodobnega znanstvenega socializma, ki je teorija in program delavskih gibanj vseh dežel sveta in ki mu z eno besedo rečemo marksizem.

Da je lahko opravil to delo in ga povezal s svojim genijem v nesmrtni nauk, je Karl Marx ogromno študiral in bil obenem tudi osebno udeležen v vsakodnevni bitki za pravice delavskega razreda. Teorijo je izpopolnjeval s prakso in obratno.

Bil je zelo izobražen. S 23 leti je dokončal univerzo in opravil doktorsko disertacijo, govoril in pisal je v več jezikih in je lahko bral originalnega Cervantesa, Balzaca, Danteja, dela grških klasikov...

„Boj je bila ena najznačilnejših potez Marxovega življenja,“ je v svojem nagrobnem govoru rekel prijatelj Fridrich Engels. „Boril se je strastno, uporno in s takšnim uspehom, kakor malo kdo. Za svojo življenjsko nalogo je smatral dolžnost sodelovanja pri zrušitvi kapitalistične družbe, pri osvoboditvi modernega proletariata, kateremu je pomagal do lastne zavesti, proletariata, kateremu je odkril njegov položaj, njegove potrebe in pogoje nadaljnjega življenja.“

Mislim, da se pri Karlu Marxu še vse premalo zgledujemo, kar zadeva dela in delovanje in še vse premalo študiramo marksizem, da bi se dokopali do znanja in spoznanj, da bi nas naše delo hitreje pripeljalo do željenih ciljev v graditvi našega lastnega samoupravnega socializma.

In prav v tem naj bi bil celoten smisel tega sestavka.

ISKRA — ELEKTROMECHANIKA, KRANJ

O poslovanju v preteklem letu

Naše podjetje ISKRA — ELEKTROMECHANIKA Kranj iz leta v leto povečuje obseg proizvodnje. Še prav posebno smo našo proizvodnjo povečali minulo leto. Tako veliko povečanje proizvodnje so žal spremljali organizacijski, finančni in tehnološki problemi. Srečevali smo se z visoko stopnjo inflacije. Ta je bila za nas še toliko bolj neugodna, ker so se hitreje dražili naši proizvodni materiali, kakor pa smo mi lahko spreminjali cene naših izdelkov. Posledica velikega povečanja proizvodnje, inflacije in poslabšane plačilne sposobnosti gospodarstva na splošno je bila ta, da nam je primanjkovalo denarja za neodložljiva plačila materiala.

Kljub vsemu temu proizvodni rezultat ni slab. Res, da smo proizvodni načrt 1.385.451.000 din izpolnili le 91 %, ali v višini 1.264.531.000 din, vendar pa ta izpolnitev pomeni vrednostno 46 % več kot v l. 1973. Ne gre spregledati niti dejstva, da smo to proizvodnjo, ki v fizičnem smislu pomeni 35 % več kot predlanskim, uspeli narediti samo s 7 % več zaposlenimi. Delovna storilnost je torej občutno porasla. Naš delovni kolektiv je v l. 1974 štel 7.158 delavcev.

Sprejetih proizvodnih planskih zadolžitev nista uspeli izpolniti le tovarna ATC na Laborah in tovarna TEA. Razen vzrokov, ki so na splošno oteževali izpolnjevanja plana (pomankanje denarja, orodja, materiala; nevsklajena preskrba za lastnimi sestavnimi deli itd.) je tovarna ATC imela še probleme pri uvajanju zahtevne proizvodnje elektronskih telefonskih central sistema Metaconta 10 C. Sicer pa so posamezne tovarne svoj proizvodni načrt izpolnile takole: ERO 100 %, Števeci 104 %, Stikala 105 %, TEA 95 %, ATC 71 %, Mehanizmi Lipnica 100 %, in Vega 109 %.

Na tuja tržišča smo izvozili za 18.195.396 dolarjev naših izdelkov, res sicer 15 % manj kot smo planirali, pa vendar 36 % več kot predlanskim. Takšen obseg izvoza pomeni, da smo eno tretjino naše proizvodnje prodali na svetovnem tržišču.

Povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega je znašal 2.635 din. Povečanje sicer znaša 26 odstotkov,

vendar je glede na povečanje življenjskih stroškov to v povprečju le ohranjevanje realne vrednosti osebnih dohodkov iz l. 1973.

Naša osnovna sredstva so se povečala za 20 %, tako da je znašala vrednost aktiviranih osnovnih sredstev po nabavni vrednosti konec leta skoraj 570 milijonov dinarjev. Za 24 milijonov smo imeli nedokončanih investicij. Močno so se povečale terjatve do kupcev in nedokončana proizvodnja. Tako povečano vezavo obratnih sredstev smo v največjem delu krili s povečanimi kratkoročnimi krediti in obveznostmi do dobaviteljev.

Stroški so bili element v našem poslovanju, ki so glede na predhodno leto v primerjavi z ostalimi elementi najbolj porasli in glede na gospodarski načrt ob upoštevanju le 91 % izpolnitve plana najbolj presegli planske postavke.

V navedenih pogojih poslovanja je naše podjetje s prodajo svojih izdelkov, storitev, materiala in drugo realizacijo, ter izrednimi dohodki v letu 1974 ustvarilo 1.286.776.000 din celotnega dohodka, ali 58 % več kot v l. 1973. Porabljenih sredstev kot odbitne postavke za ugotovitev dohodka je bilo 900.835.000 din, ali 90 % več kot l. 1973. Ustvarjeni dohodek tako znaša 385.941.000 din, ali 14 % več kot v l. 1973.

Iz ustvarjenega dohodka pa smo pokrili:

— pogodbene obveznosti v znesku	62.303.000 din
— zakonske obveznosti v znesku	33.800.000 din
— osebne dohodke in osebne prejemke v znesku	266.843.000 din
Ostanek dohodka torej znaša	22.995.000 din

V primerjavi z devetmesečnim obračunom daje celoletni obračun bistveno drugačno sliko, saj je podjetje od izgube v obliki nedoseženega dohodka ustvarilo pozitiven rezultat. K takšnemu preobratu je med drugim odločilno prispevalo (Nadaljevanje na 2. strani)

Iskrino tovarno telekomunikacij na Laborah je 7. marca obiskala sovjetska delegacija pod vodstvom namestnika ministra za težko strojogradnjo P.O. SIRIJA, člana jugoslovansko-sovjetskega komiteja za gospodarsko sodelovanje. V sestavi delegacije so bili še 4 predstavniki Gosplana in član ambasade. Po ogledu proizvodnje je gostom prikazal proizvodni program ZP Iskra, planirano strukturo in vrednost izvoza za leto 1975 pomočnik glavnega direktorja ZP Iskra Vladimir Klavs. Omenil je tudi proizvodne možnosti ZP Gorenje. Vodja sovjetske delegacije je nato izjavil, da so njegovi vtisi po ogledu tovarne ATC zelo dobri. Menil je tudi, da so pogoji dela v tej tovarni odlični, tehnologija najmodernejša, ter da sta fizično in umsko delo prepletena. Ob koncu obiska je zaželel kolektivu ZP Iskra še veliko delovnih in poslovnih uspehov.

Umrl je Veljko Vlahović, veliki revolucionar, humanist

V Ženevi, sredi neumornega dela je nenadoma ugasnilo življenje Veljka Vlahovića, narodnega heroja, velikega revolucionarja in humanista, človeka, ki je vse svoje prekratko življenje zapisal revoluciji in socialistični graditvi nove Jugoslavije.

Njegova izguba je za nas prebridka, vendar njegova neizbrisna dela in delež k naši revoluciji in graditvi bodo živela trajno.

Velikega pokojnika so z vsemi dolžnimi državnimi, partijskimi in vojaškimi častmi pokopali 9. t. m. v aleji velikanov v Beogradu.

Slava njegovemu spominu!

Ustanovna konferenca KK ZSMS v Industriji za avtomatiko

V sredo, 26. 2. 1975, je bila ustanovna konferenca koordinacijske konference ZSMS v Industriji za avtomatiko. Konferenca so se udeležili delegati iz vseh šestih TOZD, ki sestavljajo Industrijo za avtomatiko, manjkali so le delegati skupnih služb, ki pa zaradi objektivnih težav še nimajo lastne osnovne organizacije zveze socialistične mladine.

Konferenco je otvoril in vodil predsednik KK ZSMS Iskra Miloš Pavlica. V uvodnih besedah in izvolitvi organov konference ter krajši razpravi o namenu, pristojnosti in vlogi KK v industriji smo izvolili prvo vodstvo. Za predsednika KK ZSMS Industrije za avtomatiko je bil izvoljen Avgustin Čiuha, dosedanjí predsednik v bivših Aparatih, za sekretarja pa Stana Culot iz TOZD Inženiringi.

Po volitvah je novoizvoljeni predsednik podal in obrazložil akcijski program dela koordinacijske konference ZSMS. Program se vsebinsko naslanja predvsem na resolucijo 9. kongresa ZSMS, ki je izraz hotenja in interesov mlade generacije in temelji na dokumentih kongresov ZKS in ZKJ.

Delo bomo zastavili predvsem pri izobraževanju mladih, tako družbenopolitičnem kot strokovnem. Trudili se bomo, da bomo mladi v čimvečji meri zastopani tudi v vseh ostalih družbenopolitičnih organizacijah, posebno pa se bomo zavzeli za okrepitev vrst ZK.

KK ZSMS Industrije za avtomatiko bo delovala na področju vsebinskega in organizacijskega razvoja samoupravljanja v vseh sredinah, kjer deluje. To pa bomo dosegli z vključevanjem čimvečjega števila mladih v vse samoupravne organe TOZD in OZD.

Borili se bomo tudi za izboljšanje družbenoeconomskega, samoupravnega in socialnega položaja delovnega človeka. Aktivno bomo delovali pri stabilizaciji našega gospodarstva in poskušali doseči čimboljšo in najhitrejšo rešitev stanovanjskih problemov mladega človeka.

Seveda pa se bo KK ZSMS Industrije za avtomatiko v prihodnjem obdobju zavzemala tudi za realizacijo drugih nalog kot so:

Vzpostavitev kvalitetnega obveščanja mladih, razvijanje športno-rekreativnih dejavnosti in drugih oblik delovanja, katera zanimajo mlade.

Po razpravi o programu in njegovem sprejetju je mladini spregovoril nekaj spodbudnih besed tudi v. d. direktorja Industrije za avtomatiko Ivo Klešnik. Njegova izvajanja so se nanašala predvsem na področje, katero je bilo nam mladim manj znano — na področje ekonomske učinkovitosti sedaj nastajajoče organizacije združenega dela.

Po krajšem povzetku in željah za čimbolj učinkovito delo ustanovljene konference, smo se mladi razšli na svoje delovne dolžnosti, ki nas čakajo.

M. P.

Konec meseca marca se bo spet sestala skupščina ZP Iskra. Glede na to, da bo to pot obravnavala v okviru obširnega dnevnega reda nekatera pomembna vprašanja, bomo prihodnjič v izvečkih objavili nekatera izmed teh gradiv.

Ugodni rezultati, kljub težavam

V prejšnji tovarni električnih aparatov je bil lanski proizvodni načrt presežen za 7,1 % oz. je bila dosežena realizacija za 40,1 % višja od le-te v l. 1973. Na doseženi rezultat so pozitivno vplivale ugodne plasmanske možnosti, povišanje cen, povečanje produktivnosti (delovna sila se je povečala le za 16 %) in drugi učinki. Dosežen pa bi bil še večji obseg proizvodnje, če bi pravočasno dobivali potrebne reprogramirane.

V l. 1974 je bilo kljub mnogim gospodarskim ukrepom še čutili pomanjkanje likvidnih sredstev zaradi vsesplošne zadolženosti jugoslovanskega gospodarstva. Nepravočasni dotok denarja je oviral redno dobavo materiala. Redne dobave bi zagotovile še večjo proizvodno rast.

Poprečni mesečni indeks realizacije (razen v dopustniških mesecih) je bil 105 %. To so bili vsekakor veliki skoki, ki jih je možno doseči le z vedno večjo produktivnostjo, saj se število zaposlenih iz meseca v mesec ni bistveno povečalo.

V sektorju releji (zdaj TOZD Tela) je bila načrtovana proizvodnja presežena za 7,3 % oz. za 45,7 % višja od dosežene v l. 1973, število zaposlenih pa se je tu povečalo samo za 11,2 %. Mesečna dinamika kaže, da je finančni učinek skozi vse leto bil enakomeren. Večji skok je bil dosežen v zadnjih štirih mesecih, na kar je nedvomno vplivalo, poleg dviga produktivnosti, tudi povečanje prodajnih cen.

V tem sektorju lahko ugotovimo konstantno raven dohodka. Višjo proizvodnjo torej lahko zagotovijo samo impulzi v smeri dviga proizvodnosti, le-to pa je možno doseči z izboljšanimi tehnološkimi postopki, uvajanjem avtomatizacije in drugim.

Sektor naprave je dosegel velik proizvodni uspeh, saj je načrtovano proizvodnjo lani presegel za 28,7 %, pri le za 7,3 % povečanjem števila zaposlenih. Normalno, oz. še višjo proizvodnjo pa je oviralo predvsem pomanjkanje materiala.

Po skupinah izdelkov je bil najvišji porast proizvodnje pri stikalnih aparatih in v skupini relejev in elementov avtomatike.

Načrtovani obseg izvoza je bil dosežen samo s 85,9 %. Delež izvoza v celotni prodaji se je znižal za 9,1 % in je za 20 % manjši od načrtovanega. Premalo smo izvozili na konvertibilno

področje, čemur je bil vzrok v povečanju nalog za domači trg in za nekonvertibilna področja. Vpliva recesije – pomanjkanja naročil, v tovarni ni bilo čutili, pač pa se je bistveno spremenila struktura izvoza, saj smo morali izvoziti več cenejših relejev. Celotni finančni učinek izvoza je bil torej nižji, na eni strani zaradi nizkih prodajnih cen, na drugi pa zaradi vedno višjih materialnih stroškov, rasti osebnih dohodkov in režijskih stroškov.

Tovarna mora kljub zgornjim ugotovitvam pospeševati izvoz, ker potrebuje veliko deviz za nabavo uvoznega materiala. Pretežni del uvoženega materiala je iz držav s konvertibilno valuto. Uvoz pa je bil vse leto zaradi pomanjkanja finančnih sredstev zelo problematičen. Velik delež uvoza, močna podražitev materiala, visoke carinske dajatve in revalorizacija tujih valut v odnosu do dinarja, vse to je negativno vplivalo in zmanjševalo poslovni rezultat tovarne.

Tudi slabša izkoriščenost delovnega časa je vplivala na poslovni rezultat. Plačani delovni čas za odsotnost z dela se je od l. 1973 lani povečal za 15,3 %. Na to je vplivalo predvsem povečanje letnih dopustov (nov zakon) in boleznin do 30 dni. Izpad delovnega časa zaradi bolezni je lani znašal poprečno 90 ur na zaposlenega, kar je za 17,1 več od načrtovanega, medtem pa je bilo število nadur (66) na zaposlenega v okviru načrta.

Osebnih dohodki so se skozi vse leto gibali v okvirih načrta in bili skoraj v mejah samoupravnega sporazuma. Mesečno poprečje se je od začetka leta stalno povečevalo. Osebnih dohodki so bili izplačevani v razmerju z obsegom proizvodnje in poslovnimi rezultati tovarne.

Poprečni mesečni OD na zaposlenega je bil 2.579 din. To poprečje ni visoko, čeprav je za 17,8 % višje od poprečja v l. 1973. Realni osebni dohodki v tovarni zaostajajo za višjimi življenjskimi stroški (24 %) in večjimi OD v SRS (25 %). Prilaganje osebnih dohodkov povišanju življenjskih stroškov pa ni bilo možno zaradi premočnega povišanja materialnih in ostalih stroškov.

Doseženi stroški so za 8 % višji od načrtovanih. Stroški za izdelavni material so se povečali za 4 %, veliko več pa smo porabili pisarniškega materiala, kar za 91 %. Režija na l. produktivno uro je bila za 30,8 % večja od načrtovane. To je posledica relativno več porabljenih ur na enoto realizacije in dejansko višjih režijskih stroškov. Letos bi bilo nujno treba

nekatera režijska delovna mesta prekvalificirati v produktivna.

Poprečje zalog razreda 3 (material in kupljeni sestavni deli) se je lani povečalo za 31,2 %. Na tako povečanje zalog so predvsem vplivale višje nabavne cene in izredno povečanje obsega proizvodnje. Povečale so se tudi zaloge gotovih izdelkov, predvsem ob koncu leta, ker je tovarna prevzela tudi prodajno funkcijo. Zaloge nedokončane proizvodnje in polizdelkov pa so bile ob koncu leta relativno celo nižje od začetnega stanja. Tovarna pa je dosegla zelo ugodne rezultate tudi s hitrejšim obračanjem zalog.

Terjatve do kupcev so se skozi vse leto zelo povečevale in so bile kar za 57,3 % višje od le-teh v l. 1973. Dolgovi kupcev so izrazito porasli v II. polletju in so povzročali nenehno blokado žiro računa, kar pa je zelo oteževalo finančno poslovanje.

Pomanjkanje virov za obratna sredstva je lani predstavljalo velik poslovni problem. Čeprav je tovarna izkoristila vse možnosti za najemanje kreditov, ji ni uspelo sproti zagotoviti potrebne poslovne likvidnosti. Poslovno nelikvidnost so povzročali veliki dolgovi kupcev, višje zaloge materiala in gotovih izdelkov ter preusmeritev v izkoriščanju poslovnega sklada za financiranje investicijske dejavnosti.

Kljub navedenim težavam pa je tovarna dosegla sorazmerno ugoden poslovni uspeh. Če primerjamo strukturo dohodka za l. 1974 z le-to za l. 1973, lahko ugotovimo naslednje:

1. porabljena sredstva so bila v l. 1974 procentualno celo nižja od le-teh v l. 1973, zato je bil tudi ostank dohodka višji za 1 %,
2. bistveno so se povečale zakonske in pogodbene obveznosti – kar za 80 %, zato je bil dohodek za 6 % nižji, kot v l. 1973,
3. sredstva za OD so bila strukturalno za 1 % višja,
4. največje znižanje sredstev ugotavljamo pri skladih, saj so znašali le 78 % le-teh v l. 1973.

Pozitivni poslovni rezultat je najbolj ogrožala hitra rast cen reprodukcijskega materiala in višje zakonske ter pogodbene obveznosti. Premajhno vlaganje sredstev v sklade pa bo zelo zmanjšalo investicijsko-kreditno sposobnost tovarne.

Koeficienti uspešnosti poslovanja so v l. 1974 bili, razen pri produktivnosti, slabši od l. 1973. Produktivnost, merjena po vrednosti proizvodnje na enega zaposlenega je bila za 20 % večja, merjena z dohodkom pa za 8 %.

Ekonomičnost je zaradi izredno velikega povečanja stroškov nižja za 2,7 %, akumulativnost pa je po obeh merilih nižja od le-te v l. 1973. Poslovanje v l. 1974 je spremljala vrsta problemov: nepravočasno plačevanje kupcev, velike terjatve do kupcev, višje zaloge materiala in gotovih izdelkov, porast cen, itd. Kljub tem negativnim učinkom pa je celotnemu delovnemu kolektivu bivše tovarne Aparati uspelo ugodno zaključiti poslovno leto 1974.

— B. B. —

Borci lahko vsem za zgled

Že dolgo časa nisem bil na tako prijetnem in plodnem sestanku kot je bil v petek, 7. marca, sestanek aktivna ZB ZP Iskra. Človek le redkokdaj sliši na kakšnem srečanju toliko odkritih besed, toliko kritičnosti, toliko zdravega gledanja na dogajanja v družbi, v podjetju. Nisem bil presenečen, saj sem vse to od borcev tudi pričakoval, toda kljub temu... mnogi drugi bi lahko borčevska srečanja, njihove navade, njihov pristop do problemov vzeli za zgled.

Sejo aktivna ZB ZP Iskra je vodil predsednik Franc Križnar, poleg članov aktivna pa sta se je udeležila tudi predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar in sekretar ZK ZP Stane Preskar.

Beseda je najprej stekla o pravilih o organizaciji in delu aktivna ZB. Franc Križnar je v zvezi s tem seznanil prisotne s svojim nedavnim obiskom pri predsedniku glavnega odbora ZZB NOV Slovenije Janku Rudolfu. Pogovarjala sta se o tem, ali bi morali organizirati aktivne ZB tudi po posameznih TOZD ter ugotovila, da to ne pride v poštev, saj imajo borci svojo organizacijo, ki je ni vsak dan več, temveč – žal, vsak dan manj. Če bi se organizirali po TOZD, bi bili preveč razdrobljeni, saj je v posameznih temeljnih organizacijah povprečno le po nekaj borcev.

Glede branž pa so sklenili, da bodo ustanovili posebna telesa, verjetno komisije – na ravni branž, ki bi združevale delo aktivov ZB po posameznih organizacijah.

Organiziranost ZB bo torej ostala skoraj povsem nespremenjena.

Predsedniki borčevskih aktivov po

posameznih Iskrinih organizacijah so zatem spregovorili o delu posameznih aktivov ter se med drugim dotaknili tudi vprašanja prisotnosti članov ZB pri odločanju o posameznih stvareh. V nekaterih organizacijah imajo borci vso pravico tvorno sodelovati pri oblikovanju stališč, drugod pa jih „pozablja“ povabiti na različne se- stanke.

V zvezi s tem je Vladimir Logar poudaril, da je treba takoj ugotoviti, kje je vpliv borcev šibak, preučiti pravilnika in nato na ravni ZP izdelati enoten pravilnik, oz. vnesti določilo o tem v samoupravne sporazume.

V okviru druge točke dnevnega reda so udeleženci spregovorili o programu dela aktivna za leto. Ta program bo še bolj bogat kot sicer, saj praznujemo 30-letnico zmage.

Maja letos bodo borci med drugim organizirali srečanje prvoborcev, zaposlenih v Iskri. To srečanje bo skoraj gotovo na Pokljuki.

Zatem so se pogovarjali o pripravi na 4. julij, dan borca in dan Iskre, ter podpri akcijo, ki zdaj poteka v Beli krajini ob modernizaciji Partizanske magistrale. Strinjali so se tudi z vsoto, ki jo bodo Iskrine industrije prispevale v ta namen.

V nadaljevanju seje so sklenili, da bodo letne konference aktivov ZB organizirali do konca tega meseca, mnoge borce pa je tudi zanimalo, kako je z načeli za graditev počitniškega doma v Pineti pri Novigradu. Informacijo o tem jim je dal tajnik družbenopolitičnih organizacij ZP Iskra Janez Šilc. Borci so v zvezi s tem poudarili, da bi morali z graditvijo centra začeti čimprej.

lad

ISKRA – ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Racionalizacija proizvodnje

Smo v letu inovacij, racionalizacija proizvodnje naj bi pocenila in izboljšala proizvodnjo. Na tem področju je še mnogo dela in možnosti za strokovnjake in ljudi iz prakse. V razgovoru z vodjo tehnološkega sektorja, Jankom Jelencem, ki je trenutno tudi vršilec dolžnosti tehničnega vodje, smo zvedeli, kaj so na tem področju naredili v Iskri v Železnikih.

Iskra v Železnikih je morala poseči po tehničnih izboljšavah, delno celo po inovacijah predvsem zaradi svoje specializirane proizvodnje, ves čas pa čuti tudi pomanjkanje delavcev, kar je strokovnjake in vodstva tovarne neprestano sililo k razmišljanju o novih, racionalnejših in enostavnejših proizvodnih postopkih.

Janko Jelenc: Le miselni naskok je naša prednost v svetu. Foto: F. K.

Tako smo v zadnjih letih naredili vrsto polavtomatov in avtomatov: za impregnacijo rotorjev, za vlaganje utornih zagozd, za odbiranje statorskih lamel in še nekaj drugih.

Kakor smo že pisali v našem listu, smo lepo uredili in racionalizirali zlasti mikrotransport – to je transport na delovnem mestu in med delovnimi mesti. To smo dosegli z množico dodatnih dodatnih in odvzemalnih naprav.

Na področju tehničnih izboljšav smo dosegli najvidnejše uspehe pri tehnologiji štančanja rotorskih in statorskih listov. To smo dosegli z izboljšanimi orodji, ki smo jih izdelali v domači orodjarni, dokumentacijo pa so pripravili domači strokovnjaki, ki se na tem področju lahko merijo z dosežki ostale Evrope.

Na področju pnevmatike smo dosegli dobre rezultate z avtomatizacijo določenih faz proizvodnje in predvsem s tem, da smo razbremenili človeka, ki več ne služi stroju, ampak ga le nadzoruje.

Tako smo doma izdelali dodatne naprave za oblikovanje navitij na statorjih za kompresorski motor ter njihov transport.

Iskrinim strokovnim službam lahko samo čestitamo za akcijo „IMAS“

(Nadaljevanje na 3. strani)

O POSLOVANJU V PRETEKLEM LETU

(Nadaljevanje s 1. strani)

izvajanje sklepov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, ki so jih ti sprejeli v zvezi z devetmesečnim obračunom. Ob zaključnem računu so bili časovno razmejeni tudi stroški razvoja in investicijskega vzdrževanja v višini skoraj 38 milijonov din. Časovno so bili torej razmejeni tisti stroški, ki po svoji logiki učinkovanja še niso mogli dati rezultata v l. 1974 oziroma se njihov učinek ne nanaša samo na proizvodnjo l. 1974.

Podjetje je v l. 1974 poslovalo pozitivno, saj je iz ustvarjenega dohodka pokrilo vse obveznosti in osebne dohodke ter ustvarilo še določen ostanek dohodka. Glede na obseg poslovanja bi moral biti ta ostanek dohodka večji. Boljši poslovni rezultat pa bomo v prihodnje lahko dosegli le, če bomo zniževali naše proizvodne stroške, če bomo ceneje proizvajali. Res je, da se bomo tudi še letos srečevali z nič manjšo stopnjo inflacije kot preteklo leto, zato mora biti vsklajevanje naših prodajnih cen z rastjo cen materiala stalna naloga. Ob tem pa ostaja zahteva po pocenitvi proizvodnje še vedno osnovno vprašanje. Odgovornost za racionalno uporabo sredstev in skozi to za konkurenčnost cene naših izdelkov mora biti prenesena in opredeljena na vse faze nastajanja stroškov.

Vzpodbuden začetek

V kratkem bomo v ZP Iskra sprejeli samoupravni sporazum o inventivni dejavnosti. Osnutek tega sporazuma je nastal po večmesečni razpravi, zdaj pa o njem razpravljajo pristojni organi.

S sprejetjem samoupravnega sporazuma se bo v našem združenem podjetju začelo na tem področju prav gotovo novo obdobje, ki bo omogočilo novo kvaliteto v proizvodnji in odnosih med delavci.

Novi sporazum predstavlja glede na dosedanje prakso kvalitativno novo zasnovano. Po njem ne obstajajo več dosedanje komisije za izume in tehnične izboljšave. Te komisije so bile praviloma hkrati poslovodni in samoupravni organi za inventivno dejavnost, kar je bilo seveda nezdružljivo in tudi nasprotno s poslovnim, kakor tudi samoupravnim sistemom.

Te komisije so bile pravzaprav ločen, vzporedni poslovni sistem, s čimer smo ločeno obravnavali nekaj, kar neprestano razglajamo za neposredno proizvodno silo. Zato ni prav nič čudno, če se ta sistem ni izkazal ne glede na to, da so sicer običajno v teh komisijah delali ljudje, ki so imeli voljo za stimulacijo in dviganje inventivne dejavnosti.

Namesto teh komisij uvaja zato osnutek novega sporazuma v skladu z ustavo ločeno obravnavo strokovnih odločitev, za katere so zadolženi

poslovodni organi, ter obravnavo samoupravnih odločitev oz. upravljanja z inventivno dejavnostjo kot sestavnim delom proizvodnje.

Osnovna misel je, da je vsak poslovodja po svoji redni delovni dolžnosti in pod osebno odgovornostjo zadolžen za strokovno oceno relevantnega predloga.

Za tehnične izboljšave bodo to lahko obratovodje, vodje oddelkov, tehnologi, itd., odvisno od konkretnega primera. Prav tako so te osebe dolžne v primeru pozitivne ocene poskrbeti za najhitrejšo realizacijo inovacij. Kolikor je neki predlog ocenjen negativno, mora vsakdo v primeru zahteve za tako oceno odgovorjati delavski kontroli ali pa tudi drugemu ustreznemu samoupravnemu organu (npr.: komisiji za izume, ki bi tako res postala samoupravna).

Novi samoupravni sporazum o inventivni dejavnosti se zavzema tudi za ustanovitev rednega delovnega

DOPIŠUJTE V ISKRO

S kakovostjo na nova tržišča

V glasilu „Iskra“ smo doslej že večkrat objavljali prispevke na temo problematike kakovosti proizvodov. Da je to eden od osnovnih pogojev tudi za uspešen prodor na nova tržišča, se moramo zavedati bolj kot doslej. Konkurenca je čedalje hujša, zahteve kupcev po čedalje kvalitetnejših proizvodih se stopnjujejo. Povprašali smo ANTONA PENETA, vodjo TOZD Obrata telefonskih enot Blejska Dobrava, in vodjo tehnične kontrole v omenjeni TOZD FERDA JENSTERLA, kako se ta problematika odraža v njihovi proizvodnji.

„ZAKLJUČENO JE POSLOVNO LETO 1974. KAKO GA OCENJUJETE?“

„Ne bom se povsem držal reka, da o pokojnih samo dobro. Kljub temu pa smo z rezultati dela našega kolektiva lahko zadovoljni. Nas je že čez 420 in lani smo mesečno ustvarjali med 500 in 600 mio S din.

Poslovali smo v razmerah, ki so za našo TOZD nekaj novega. Pri tem mislim tržne in proizvodne pogoje. Menim, da je naš primer značilen.

Povem naj še, da se z delno spremenjenim programom prvič po več letih pred nas postavlja kakovost kot poseben pogoj za uspeh na tržišču. Do sedaj smo namreč vedno kupcu zmogli ustreči.“

„LAHKO KAJ VEČ POVESTE O POSLOVNIH POGOJIH V VAŠI TOZD?“

„S tem mislim predvsem na pogoje, ki nam jih vsiljujejo tržišča. Pogoji se tako hitro spreminjajo, da komaj še lahko govorimo o pripravi proizvodnje v smislu kot smo ga bili vajeni. Naj pojasnim, da smo organizacija z montažnim programom, z velikoserijsko proizvodnjo, da zaposlujejo predvsem delavke, ki so tu doma. Vzgojili smo že urejevalke in mojstrice.

Da nadaljujem. Nekdaj smo planirali nov proizvod na nekaj let. Mi smo brez razvoja, tehnologije in izdelave orodij proizvajali nov telefonski aparat v 14 dneh.

Tak „pekleni“ tempo pomeni, da montaža „srka“ vsak komaj izdelani sestavni del sproti na trakove. Sicer ni nujno, da je tako, toda govorim o naših pogojih.“

„KOT FINALISTI STE MOČNO NAVEZANI NA DOBAVITELJE. KOLIKO BOSTE KOT TOZD IMELI VEČ VPLIVA NA POGOJE POSLOVANJA?“

„Mi smo sestavni del širšega proizvodnega programa. Naši izdelki so bili do nedavna podestavi. Nov program postaja samostojnejši. Tudi za bodoče se obeta tak razvoj.

Kako hiter bo ta razvoj in kako bogat bo seveda odvisno tudi od nas.

RACIONALIZACIJA PROIZVODNJE

(nadaljevanje z 2. str.)

IDEJO“. Takrat so se vrstili predlogi za tehnične izboljšave, za transportne spremembe, za izboljšave naprav in dodatnih priprav, za racionalizacije pri uporabi materiala in hitrejši delovne postopke.

Ob akciji so predlogi kar deževali, nato so se postopno ustavili in zdaj le še kapljajo tu in tam. Zato predlagamo časopisu Iskra in strokovnim službam, naj bi naredili novo reklamo, z novimi duhovitimi prijemi, zlasti letos — v letu inovacij.

Mnogo koristnih izboljšav pri delovnem postopku pa so bili strokovnjaki prisiljeni uvesti, ker je manjkalo delovne sile. Tako smo z avtomatizacijo enega samega postopka dosegli, da preprosta in duhovita priprava za ustavljanje utornih zagovzd nadomestila štiri delavke. Mnogo predlogov za izboljšave pa smo realizirali tudi ob uvajanju Work Factor sistema.

Večkrat smo s koristnimi predlogi tudi dobaviteljem svetovali, kako in s kakšnimi mehanskimi lastnostmi naj izdelajo material, da bo bolj uporaben in racionalneje izkoriščen. Prav tako smo nove stroje v več primerih prilagodili svojim specifičnim potrebam in jih pol ali v celoti avtomatizirali.

Vsaka inovacija, izboljšava ali racionalizacija postopka izdelave ali izdelka je določen naskok in prednost pred drugimi, toda žal ne za dolgo. Zato nam bo le vedno sveži miselni naskok dal večje možnosti na tržišču, je zaključil pogovor Janko Jelenc.

KF

Samoupravna zakonodaja nam je dala velike možnosti. Če jih bomo uresničili, je odvisno od nas, od skupnosti, v katero smo kot proizvajalci vključeni, pa tudi od skupnosti, na območju katere živimo in delamo.“

„OMENILI STE, DA TRZIŠČA STOPNJUJEJO ZAHTEVE PO KVALITETI. NA ČEM TO OPAZATE?“

„Zahtevnejša so v toliko in zato, ker jim mi kot skupina proizvajalcev, torej ne samo naša TOZD, v teh zaostrenih pogojih nismo vedno kos. Z zaostrenimi pogoji mislim predvsem na večjo konkurenco, manjše povpraševanje, slabše kreditne pogoje, zelo kratke dobavne roke. Vse to pa se odraža tako, da se blago ceni s strožimi merili, da se določenemu blagu želi znižati cena na račun kakovosti, tako da se zahtevajo silno kratki dobavni roki, v katerih je zelene količine nemogoče izdelati v ustrezni kvaliteti.

Druge zahtevajo posebne vzorce in svoje prevzemne pogoje. Imamo primere, ko so vzorci hitro potrjeni, zahteve pa nejasno definirane in po dobavi večjih količin iščejo dlako v jajcu, ko se nad reklamacijo vsakdo zamisli.

So še drugi primeri, ki pa niso toliko vezani na kakovost, kot so to različni diskriminacijski ukrepi na posameznih tržiščih.“

„KAKŠNE MOŽNOSTI VIDITE, DA SE TEM PRILIKAM PRILAGODIMO IN V NJIH USPEŠNO POSLUJEMO?“

„Prav je, da v letu inovacij pritegnemo vsakega samoupravljalca k reševanju nekaterih notranjih težav. Večina predlogov, ki jih imamo priložnosti slišati, zadeva upravno sfero. To samo potrjuje, da smo z „rokami“ že storili, kar smo zmogli (imamo WF). Tako nam preostane še sodobnejša oprema in boljše organiziranje. Predvsem zadnje zna biti učinkovito, kar pa ne pomeni, da se vrnimo za „pilo in škarje“.

BOŽO

INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO

Dopolnilno izobraževanje

V Industriji za avtomatiko — bivši tovarni Aparati že dlje traja seminar o zaščitni tehniki v elektroindustriji, na katerem predava univerzitetni profesor dr. Anton Ogorelec. Seminar obiskujejo tehniki in inženirji iz razvoja, kontrole, tehnološkega oddelka in proizvodnje. Predavanja so enkrat tedensko v dopoldanskem času. Ob zaključku celotnega ciklusa predavanj pa bodo tudi testi v pisni ali razgovorni obliki.

Zaščitna tehnika se je v zadnjih letih začela razvijati v smeri elektronike. Elektronika odpira nove pro-

Franc Dobnikar 60-letnik

Franc Dobnikar, direktor TOZD tovarne elektronskih naprav v Industriji za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, Kranj je pretekle dni izpolnil 60 let. Dobršen del njegove življenjske poti je tvorno povezan z Iskro, začelši z mestom direktorja Poslovnega združenja Avtomatika, prek 8-letnega mesta direktorja tedanjega ZZA, svetnika generalnega direktorja ZP za telekomunikacije. Jubilarntu od srca čestitamo in mu želimo še mnogo uspehov, zdravja in zadovoljstva!

bleme, ki zahtevajo ustrezne specifične rešitve. Našim inženirjem manjkajo teoretske osnove iz predmeta — zaščitna tehnika, ker ga na elektro fakulteti niso poslušali. Profesor dr. Ogorelec, bivši član našega razvoja, pa predava ta predmet v četrtem letniku fakultete v Ljubljani.

Profesor je na željo razvoja pristal, da bo celotno snov v stmrjeni obliki in prirejeno za potrebe proizvodnje posredoval tečajnikom. Tečaj obiskuje dvajset slušateljev. Program predavanj obsega med drugimi tudi naslednje teme: teorija simetričnih komponent, zaščita generatorjev, transformatorjev vodov, omrežij, motorjev, stikalni elementi, problematika kontaktov in druge.

Vsak strokovni sodelavec bi se moral vsakodnevno dopolnilno izobraževati. Običajno pa za dopolnilno individualno izobraževanje poleg izbora ustreznih tem, primanjkuje predvsem časa, zato morajo obstajati kvalificirane znanstvene institucije, ki sproti ugotavljajo vse spremembe in zasledujejo napredek znanosti posameznih strokovnih področij. Med najvažnejšimi takimi ustanovami je nedvomno univerza. Fakultete morejo svojim diplomantom v raznih oblikah nuditi možnosti dopolnilnega izobraževanja. Ena izmed oblik je zgornja, kjer je vzpostavljen neposreden kontakt med univerzo in industrijo.

Zato si takih kvalitetnih predavanj v obliki seminarjev, tudi za druga področja, še želimo in morajo postati stalna oblika dopolnilnega izobraževanja.

B. B.

TOZD Keramični kondenzatorji, Žužemberk: na prijetni vzpetini nad novim tovarniškim objektom nenehno rastejo hiše v tovarni zaposlenih, ki bodo najbrž kaj kmalu zasedle razpoložljivo zemljišče.

Iskrin marketing

Beseda je seveda tuja, v angleščini pomeni „market“ trg. Iz ameriškega poslovnega življenja se je uveljavila celo v tistih neangleških deželah, ki imajo sicer svoj podobne izraz, recimo Nemci Markt, Italijani mercato, Francozi marche. Na visoki komercialni šoli v Mariboru so za marketing našli prav lepo slovensko besedo „trženje“, vendar zaenkrat še ne moremo vedeti, če se bo res prijala.

Marketing (prosim s poudarkom na prvem zlogu, na a!) je otrok sodobnih zahtev trgovanja. Seveda vsebuje nekatere elemente, ki jih je trgovina poznala že prej: pospeševanje prodaje, reklama ipd. Toda sodobno razgibano trgovsko življenje je zahtevalo ustreznejše metode. Nekoč je trgovina lahko ponudila kupcu komaj nekaj sto izdelkov, danes jih ima na razpolago na stotine. Tako proizvajalec kot trgovec se morata torej danes zlomkovo potruditi, da bi seznanila javnost s svojo produkcijo, da bi jih opozorila na svoje izdelke. Menda ima samo Iskra 40.000 izdelkov in vsi prav gotovo ne morejo iti v denar kar sami kot sveže zemljice.

V časih stiske, v vojnih in povojnih letih, je kupec tisti, ki išče blago in ponižno čaka nanj. V današnjih razmerah pa je stanje obratno. Stroji v tovarnah se vrtijo, izdelki leže v skladiščih, se gnetejo na policah v trgovinah.

Seveda pa današnji marketing ne sme imeti samo te naloge, da spravi v promet za vsako ceno vse tisto blago, ki se je nabralo na zalogi. To je sodobno oblikovan stil podjetniškega vodenja, aktivno sodelovanje pri ustvarjanju prodajnega koncepta v podjetju, uveljavljanje enotnih tržnih načel, ki so usmerjena v povpraševanje. Uspeh delovne organizacije je odvisen prav od tega, v kolikšni meri

se bo sproti prilagajala spreminjajočemu se povpraševanju. Današnjemu marketingu ne sme iti zgolj za to, kako bo obdelal kupca, ga preslepil z votlimi, bobnečimi reklamnimi gesli, „obdelati“ bi moral prej lastno osebo v podjetju, da bo znalo prislusniti potrebam kupca.

Naloga marketinga je, da prispeva svoj tehten delež k čim hitrejšemu in zanesljivejšemu pretoku na poti blago—denar, saj zaloge blaga močno obremenjujejo sposobnost gospodarske organizacije, medtem ko blago v prometu oplaja in sproti poživilja vse dejavnosti od proizvodnje do končne prodaje.

Tudi Karl Marx, ki je tako neumorno preučeval zakonitosti gospodarskega življenja, da je celo med trimesečnim poročnim potovanjem preštudiral 45 knjig in si iz njih naredil 250 strani izpiskov, je vedel povedati, da je funkcija vsakega blagovnega izdelka v tem, da se čim prej pretvori v denar, da najde kupca, saj je denar v obliki neprodanega izdelka mrtev.

Taka tržna naravnost je našla potrditev tudi v akcijskem programu druge konference ZKJ, kjer je rečeno: „Brez tržnega gospodarjenja, upoštevanja ekonomskih zakonitosti, prevzemanja rizika in ekonomske odgovornosti naš samoupravni sistem ne more delovati.“

Iskra je dolgo časa imela samo propagandno službo, šele pred nekaj leti so postavili na noge pravi marketing in danes je to sektor, ki šteje 67 delavcev. Njegov organizacijski koncept je izrazito sodoben.

Poleg propagandne službe, ki je naravno nekakšno jedro vsakega marketinga, obsega Iskrin marketing še naslednje službe:

Stališča predsedstva RS ZSS o uresničevanju sindikalne liste 1975

Zveza sindikatov Slovenije je proti koncu leta 1974 predložila v javno razpravo osnutek sindikalne liste 1974, ki se od lanske razlikuje predvsem po tem, da so v njem upoštewane osnove novega samoupravnega sporazumevanja o razporejanju in delitvi dohodka. Določila sindikalne liste je torej možno uresničiti samo s samoupravnimi sporazumi, ki morajo biti skladni z ustavo in ustreznimi zakoni.

Svoja stališča o vsebini, oz. o dograjevanju samoupravnih sporazumov je RS ZSS sprejel 16. 1. 1975 in jih objavil skupaj s sindikalno listo.

Ob tem pa je šlo za vprašanje, kako uresničiti stališča sindikalne liste, ko pa veliko panog in dejavnosti še ni sklenilo novih samoupravnih sporazumov.

Da bi razčistili navedeno dilemo, je predsedstvo RS ZSS 12. 2. 1975 sprejelo naslednji sklep:

„Sindikalno listo 1975 je možno uveljaviti le v samoupravnih sporazumih o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke, ki so usklajeni s stališči RS ZSS, z zakonom o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke, ter z ustavo. Izjemno je možno še pred tem uveljaviti v samoupravnih sporazumih tista določila letošnje sindikalne liste, ki zadevajo prejemke in izdatke iz poslovnih stroškov.“

Iz sprejetega sklepa predsedstva RS ZSS sledi, da se v veljavnih sporazumih, ki še niso izdelani po novih osnovah, lahko uveljavijo samo naslednje točke sindikalne liste 1975:

13. DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V DRŽAVI TER STROŠKI PRENOČEVANJA

Dnevnica znaša:
— za čas odsotnosti več kot 8 do 12 ur največ 90 dinarjev;
— za čas odsotnosti več kot 12 ur največ 140 dinarjev.
Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do 160 dinarjev. V primeru, da delavec za prenočevanje ne predloži računa, mu gre za prenočevanje največ 70 dinarjev.
Dnevnice so za vse delavce enake.
Dnevnice in stroški prenočevanja gredo pod enakimi pogoji tudi učencem v gospodarstvu ter študentom in dijakom na praksi.

14. DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V TUJINO

Dnevnice za službena potovanja v tujino se določijo v višini, ki velja za republiške upravne organe.
Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki so pri svojem poslovanju vezane tudi na maloobmejni promet, določijo v svojem samoupravnem sporazumu ali v družbenem dogovoru za območje višino dnevnic za potovanje v maloobmejni promet, ki traja manj kot 8 ur.

15. KILOMETRINA

Skladno s strukturo pogonskih stroškov so praviloma opravičljivi zneski nadomestila za uporabo osebnega avtomobila v službene namene do višine 1,50 dinarja za prevoženi kilometer.
Kilometrino ni mogoče izplačevati v pavšalnem znesku.

16. TERENSKI DODATEK

Terenski dodatek ni oblika nagrajevanja, temveč je povračilo za povečane materialne stroške, ki jih ima delavec pri delu na terenu.
Terenski dodatek znaša največ 65 dinarjev na dan.
V primerih, ko nista organizirani prehrana ali prenočišče na terenu, ima delavec pravico do povračila stroškov prenočevanja in dnevnic po točki 13 te sindikalne liste.
Podrobnejša določila uredijo samoupravni sporazumi dejavnosti.
Terenski dodatek in dnevnic se med seboj izključujeta.
Terenski dodatki so pod enakimi pogoji enaki za vse delavce.
Terenski dodatki gredo tudi pripravnikom, učencem v gospodarstvu ter študentom in dijakom na praksi.

17. NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE

Nadomestilo za ločeno življenje znaša mesečno največ 1200 dinarjev.

(nadaljevanje na 4. str.)

Nosilke partizanske spomenice na Laborah

V okviru proslav mednarodnega dneva žena 8. marca je obiskalo tovarno telekomunikacij na Laborah 80 žena – nosilke partizanske spomenice iz leta 1941. Ob vhodu so jih pozdravili; predstavnika Zveze borcev ZP Iskra Franc Križnar in Zveze borcev Iskre – Elektromehanike Avrelj Tronkar, predsednik Občinske skupščine Kranj Tone Volčič, vodja splošnega sektorja in kadrovske službe Elektromehanike Ivan Cvar ter Vera Jocič, Mara Talar, Zinka Jenko in Tončka Jurjevčič.

Krajša pozdravna nagovora sta imela nato v sejni sobi tovarne Tone Volčič ter Franc Križnar. Slednji jim je predstavil prisotne kranjske udeležence NOV, predstavnike Občinske skupščine Kranj ter družbenopolitičnih organizacij. Razložil jim je tudi spremembe v notranji organizaciji ZP Iskra ter pojem branžne delovne organizacije. Nadalje je omenil, da aktivni Zveze borcev uspešno delujejo v Iskrinih tovarnah, saj je za borce povsod dobro poskrbljeno.

Gostje pa je predvsem zanimalo, kako se v kranjski Iskri konkretno uveljavljajo ženske v združenem delu in kakšna je njihova kvalifikacijska struktura. Odgovoril jim je Ivan Cvar. Poudaril je, da je v kranjski Iskri 58 % zaposlenih žensk, saj značaj dela zahteva fino roko – predvsem to velja za trakove v montaži telefonije, števec in električnega ročnega orodja. Omenil je tudi, da je v družbenopolitičnih organizacijah OZD nekaj zelo aktivnih žena, vendar pa jih je premalo.

Prisotne gostje je tudi osupnil podatek, da proizvajalke v družbenopolitične organizacije in samoupravne

organe rajši volijo moške sodelavce kot ženske. Tovarna podpira izobraževanje ob delu s plačilom šolnine in izrednimi dopusti. Dodal je še, da so ženske v Elektromehaniki na odgovornih in zahtevnih delovnih mestih.

Naslednje vprašanje se je nanašalo na varstvo otrok. Če naj se žena po rednem delovnem času udeleži tudi v družbenopolitičnem življenju, mora imeti zagotovljeno varstvo otrok tudi v popoldanskem času, kadar je to potrebno.

Odgovor Ivana Cvara se je glasil, da so pri tem še težave. Varstvo je urejeno v vzgojno-varstvenih ustanovah, tovarna sama vrtev nima. Z varstvom v popoldanskem času so določene težave, predvsem se to kaže v pomanjkanju vzgojiteljskega kadra. Delavski svet Elektromehanike je pred tremi leti izglasoval sklep, naj žene v Elektromehaniki ponoči ne delajo.

Predsednik Občinske skupščine Tone Volčič je nato omenil, da je skrb za otroško varstvo specifična za kranjsko občino, ki je med najrazvitejšimi v SFRJ in ima dokaj visok nacionalni dohodek ter standard. Število aktivnega prebivalstva je veliko, saj je zaposlenih prek 27.000 ljudi, od tega preko 50 % žensk. Povprečna družina šteje tri člane, od katerih sta dva zaposlena. Ob tako visokem številu zaposlenih in naglo naraščajočem priseljevanju se pojavlja problem otroškega varstva v vseh svojih dimenzijah. Ta problem skušamo rešiti že z drugim samoprispevom. Del sredstev pa prispevajo delovne organizacije, od katerih je prav Iskra največja. V izgradnji so vedno nove VV ustanove.

Besedo je zatem povzel Rado Pavlin, podpredsednik Izvršnega sveta občine Kranj in ravnatelj Osnovne šole dr. Franceta Prešerna. Dejal je, da večina slovenskih občin danes gradi izobraževalne in vzgojno-varstvene ustanove s samoprispevkom. Za obdobje od 1. 1970 do konca januarja 1975 je bil v kranjski občini sprejet program gradnje 18 izobraževalnih in VV objektov v treh fazah.

Dve leti sta potekali v programiranju in intenzivnih pripravah na gradnjo novih objektov. Ta je nato hitro in neovirano stekla. Zgrajeno je bilo osem osnovnih šol, pet vrtev, trije prizidki, adaptacije osnovnih šol pa so še v gradnji. Preostali dve adaptaciji sta po sklepu Izvršnega sveta občine nesmotrni in ju bodo predvidoma nadomestili z novimi objekti.

Povečano število prebivalstva in pospešena stanovanjska gradnja pa seveda prinašata vedno nove in nove potrebe po izobraževalnih in VV ustanovah. Najbolje se obnese vključevanje slednjih v šolske zgradbe. Ta praksa se je doslej zelo izkazala, saj je tudi sorazmerno poceni. Vsi predšolski otroci v starosti šestih let so vključeni v 120 dni trajajočo malo šolo, v vzgojno-varstvenih ustanovah pa je 25 % vseh predšolskih otrok. Predšolska vzgoja hkrati pomeni izenačen start vseh otrok tudi za redno šolanje, kar je izrednega pomena za njihovo bodočnost.

Pri vseh naporih za gradnjo šol in vrtev pa je v kranjski občini še vedno v varstvu le 9 otrok na 100 zaposlenih žena, je ob koncu svojega izvajanja omenil Rado Pavlin.

V imenu vseh tovarišic se je zatem za gostoljubnost, prijaznost ter trud zahvalila Olga Vrabčič. Dejala je, da so prikazane izkušnje in praksa kranjske občine pomembne tudi za druge slovenske občine. Gostje so si nato ogledale film „To je Iskra“, se vpisale v knjigo gostov ter se seznanile tudi s proizvodnjo na Laborah.

V.B.R.

ISKRA, SPREJEMNIKI – SEŽANA

Slavnostni sestanek OO ZK

V Sprejemnikih so imeli v petek, 28. februarja t. l., sestanek osnovne organizacije ZK, v počastitev 50-letnice „Komunista“ in 30-letnice osvoboditve narodov Jugoslavije. Sestanka so se udeležili razen predstavnikov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij tovarne tudi naslednji gosti: Milan Rakas, direktor in glavni ter odgovorni urednik „Komunista“ in član CK ZKJ, Đuro Đurašković, član CK ZKJ, in Vlastko Krivokapić, glavni in odgovorni urednik Slovenske izdaje „Komunista“.

Uvodne besede sekretarja OO ZK tovarne radijskih sprejemnikov Janeza Strmljana so zgoščeno prikazale pomembnost petdesetletne tradicije pisane partijske besede, od 1. 1925 do 1. 1957, ko je „Komunist“ postal tednik, nenehno stremel k uveljavljanju najnaprednejših teženj delavskega razreda.

Po besedah sekretarja OO ZKS se je razvila živahna razprava, v kateri sta Đuro Đurašković in Vlastko Krivokapić odgovarjala na vprašanja, ki so jih postavljali prisotni. Ob tej priložnosti so iz vrst komunistov tovarne izvolili tudi poverjenika za tednik „Komunist“, čigar naloga bo skrb za stalni stik z uredništvom glasila ZK.

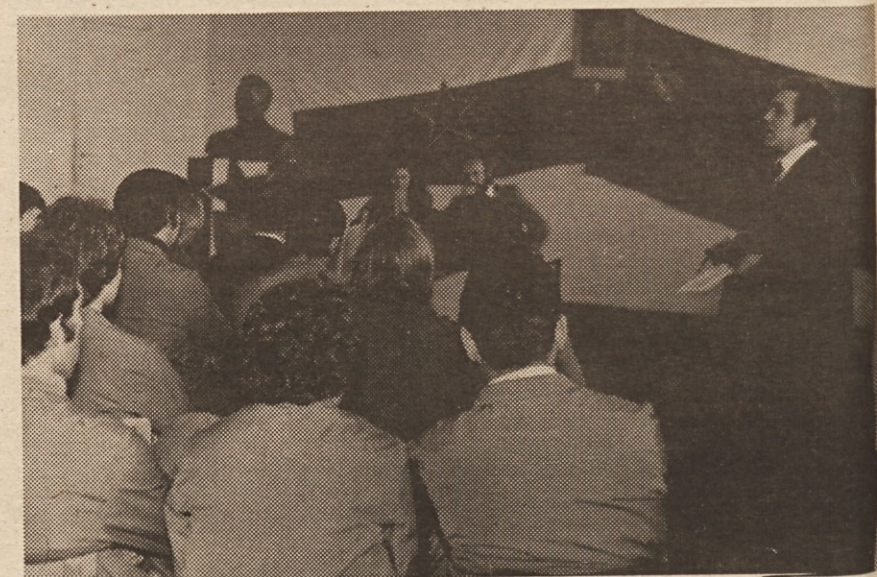
Na koncu tega slavnostnega sestanka so v zvezo komunistov tovarne sprejeli nekaj novih mladih članov tako, da osnovna organizacija ZK v Sprejemnikih zdaj šteje 24 članov, kar je ob petsto članskem delovnem kolektivu še vedno skromno število.

Prav zato so si med drugim naložili tudi to, da bodo svoje vrste še razširili z vsemi tistimi sodelavkami in sodelavci, ki bi po svojih moralno-političnih in delovnih lastnostih zaslužili članstvo v ZK. Odločili so se tudi, da bodo za uspešnejše delo svoje osnovne organizacije ZK vse na novo sprejete člane vključili v politično šolo, kar jim bo olajšalo aktivno sodelovanje v ZK.

Dušan S.

Nosilke partizanske spomenice 1941 na obisku v tovarni telekomunikacij na Laborah 8. marca letos. Foto: I. O.

Vlastko Krivokapić odgovarja na vprašanja komunistov tovarne radijskih sprejemnikov.

(Nadaljevanje s 3. str.)

Nadomestilo za ločeno življenje in terenski dodatek se med seboj izključujeta. Delavec ni upravičen do nadomestila za ločeno življenje, če odkloni primerno družinsko stanovanje v kraju zaposlitve, ali če se je vselil v dodeljeno družinsko stanovanje, družine pa ni preselil.

Natančnejše pogoje za pridobitev pravice do nadomestila za ločeno življenje in višino nadomestila določijo samoupravni sporazumi dejavnosti o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke ter interni akti organizacij združenega dela.

18. POVRAČILO STROŠKOV ZA PREVOZ NA DELO IN Z DELA

Delavcu, učencu v gospodarstvu ter študentu in dijaku na praksi se lahko povrnejo stroški za prevoz na delo in z dela v višini stroškov javnih prevoznih sredstev na določenih relacijah s tem, da sami krijejo najmanj 30 dinarjev. Kjer ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, se lahko obračunavajo stroški prevoza na delo in z dela v višini največ 0,50 dinarja za kilometer.

Upravičenost do povračila izdatkov za prevoz na delo in z dela ter konkretno višino teh povračil določijo samoupravni sporazumi dejavnosti ali splošni akti organizacij združenega dela.

19. POVRAČILO SELITVENIH STROŠKOV

Selitveni stroški se povrnejo delavcu ali njegovim družinskim članom, če se preselijo iz kraja dosežanega stalnega bivališča v drug kraj zaradi dela, upokojitve ali smrti delavca in če je preselitev v interesu temeljne ali druge organizacije združenega dela.

Selitveni stroški se povrnejo upokojujencem tudi za selitev v istem kraju, če izprazni družbeno stanovanje, ki so ga dobili v najem pri delovni organizaciji, kjer so bili zaposleni, in je za izpraznitev tega stanovanja zainteresirana delovna organizacija.

Selitveni stroški se povrnejo v višini dejanskih stroškov po predloženih računih in komisijko ugotovljenih upravičenih stroških. Če je preselitev v interesu delovne organizacije, se lahko delavcu in družinskim članom, ki živijo z njim v skupnem gospodinjstvu, povrnejo prevozniki stroški in izplačata največ dve dnevnični za službeno potovanje v državi.

20. REGRES ZA PREHRANO MED DELOM

Organizacije sindikata si morajo prizadevati, da si delavci v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela zagotovijo organizirano in regresirano prehrano med delom, lahko tudi po pogodbi z ustreznim obratom druge organizacije združenega dela. Udeležba regresa v ceni organizirane prehrane po prvem odstavku te točke znaša regres za prehrano med delom 100 dinarjev na delavca mesečno.

Regres za prehrano se ne sme izplačati v gotovini. Veljavnost regresa za prehrano v obliki vrednostnih bonov mora biti omejena na tekoči mesec.

Regres za prehrano gre tudi učencem v gospodarstvu, dijakom in študentom na praksi, skratka vsem, ki delajo v organizacijah združenega dela in v drugih organizacijah.

21. ODŠKODNINE IZUMITELJEM, RACIONALIZATORJEM IN NOVATORJEM

Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati, da bodo v samoupravnih aktih udeležencev sporazuma opredeljeni pogoji, ki bodo kar najbolj spodbujali ustvarjalnost delavcev ter merila za pravične odškodnine in nagrade izumiteljem, racionalizatorjem in novatorjem.

Razen tega se morajo osnovne in druge organizacije sindikata nenehno zavzemati za pospeševanje iznajditeljske in racionalizatorske dejavnosti tudi na področju občine, republike in zveze in v ta namen zagotoviti potrebna sredstva.

Uveljavitev celotne sindikalne liste 1975 v že sprejetih novih – in izjemna uveljavitev navedenih določb v starih – samoupravnih sporazumih mora biti izvedena po dogovorjenem postopku. Priporočilo za izvedbo postopka je sprejela komisija za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke SR Slovenije 26. 2. 1974 in se glasi:

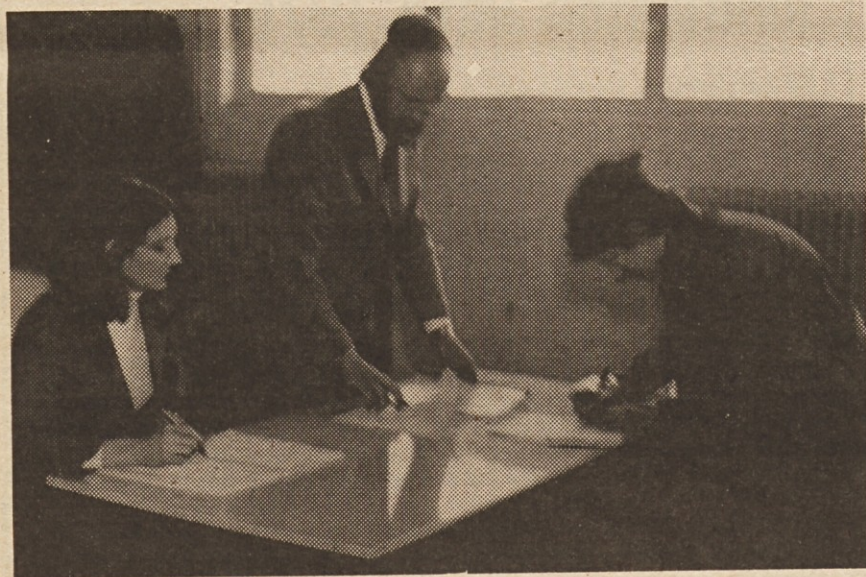
1. skupne komisije izdelajo predloge sprememb in dopolnitev samoupravnih sporazumov, v katerih konkretizirajo postopke, oz. jih povzemajo iz sindikalne liste;

2. predlogi se pošljejo udeležencem samoupravnega sporazuma, izvršnemu odboru komisije za presojo in republiškem odboru ustreznega sindikata. Rok za mnenja je najmanj 10 dni.

Če se ugotovi, da posamezni postopki niso usklajeni s sindikalno listo, oz. s tem priporočilom, se uporabi reden postopek usklajevanja;

3. spremembe in dopolnitve sporazumov so sprejete, ko jih sprejme večina vseh delavcev, udeležencev sporazuma, in jih podpišejo pooblaščen delavci.

Center RS ZSS
za samoupravno sporazumevanje
o delitvi dohodka
in osebnih dohodkov

S sprejemanja novih mladih članov ZK.

ISKRA – industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, Kranj, o. sol. o.

razglaš

prosta delovna mesta

V KOMERCIALNEM PODROČJU, Ljubljana, Trg revolucije 1:

1. VEČ DIPLOMIRANIH EKONOMISTOV
2. VEČ DIPLOMIRANIH INŽENIRJEV ELEKTROTEHNIKE
3. VEČ DIPLOMIRANIH STROJNIH INŽENIRJEV
4. VEČ DIPLOMIRANIH PRAVNIKOV
5. VEČ EKONOMSKIH TEHNIKOV
6. VEČ ADMINISTRATIVNIH TEHNIKOV

V MONTAŽNO SERVISNI ORGANIZACIJI, Ljubljana, Medvedova 28:

7. VODJE TEHNIČNE SLUŽBE
8. VODJE RAČUNOVODSTVA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

Pod 1. do 6.: dokončana ustrežna šola z najmanj enoletno prakso; strokovnjake, ki so še brez delovnih izkušenj, bomo razporedili na pripravniška delovna mesta; pod 7.: diplomirani inženir elektrotehnike z osemletno prakso, ki ima tudi organizacijske sposobnosti ter vsaj pasivno obvlada angleški jezik; pod 8.: ekonomist s šestletno prakso, ki ima tudi organizacijske sposobnosti. Vsem kandidatom, ki jih bomo sprejeli v združeno delo, bomo zagotovili, glede na njihove želje, nadaljnje strokovno izpopolnjevanje, izobraževanje z izrednim šolanjem ter učenje tujih jezikov.

Tudi vi, naši bodoči sodelavci, boste tako kot vsi člani kolektiva, imeli priložnost neoviranega napredovanja, kolikor boste svoje delo opravljali uspešno in kreativno. Vaše strokovne, pa tudi osebne ambicije boste najlažje realizirali prav v našem podjetju, ki se izredno hitro povečuje, z reorganizacijo pa prehaja v novo kvaliteto svojega delovanja.

Strokovnim kadrom posvečamo maksimalno pozornost, ker postajajo ključni dejavniki našega razvoja, ki pogojuje izvrševanje čedalje zahtevnejših in kompleksnejših nalog na delovnih mestih.

Kandidate prosimo, da pošljejo pismene vloge do 15. marca 1975 na naslov: Iskra – Elektromehanika, Kranj, kadrovski oddelek, 64000 Kranj, Savska loka 4, koder lahko dobite tudi podrobnejše informacije.

Obiskali smo Industrijo izdelkov za široko potrošnjo - TOZD Avtomatika na Pržanu

Po ustaljenem „voznom red“ naj bi v današnji številki „Iskre“ objavili reportažo o temeljni organizaciji združenega dela Avtomatika na Pržanu v Industriji izdelkov za široko potrošnjo. To smo sicer storili, vendar smo se to pot omejili le na zapis o televizijski proizvodnji, ki zajema nekako 70 % zaposlenih te TOZD, medtem ko bomo o njenih preostalih dejavnostih spregovorili drugič.

Televizijska proizvodnja v Iskre ima že dolgoletno tradicijo. Ob tej ugotovitvi brž pribijmo še to, da so bili prvi televizijski sprejemniki izdelani prav pri nas in je njihova redna proizvodnja stekla že l. 1957.

Seveda so bili prvi začetki, kot navadno vselej in povsod, skromni, vendar pa rezultati te dejavnosti hkrati tudi tako vzpodbudni, da se je TV proizvodnja razrasla v solidno vejo dejavnosti.

Ob vsem tem je treba dodati še nekaj drugih dokazov za to, da se naša televizijska proizvodnja v tovarni na Pržanu solidno razvija in dosega leto za letom boljše rezultate. Povedati je namreč treba pri tem, da proizvodni program te dejavnosti, še zlasti v zadnjem obdobju, ni nekaj, kar bi sprejeli, začeli delati in hkrati nič več ne skrbeli za nenehni napredek in za nove, vedno zahtevnejše in bolj izpopolnjene izdelke. Presneto prizadevni so, da bi v svoj program vnesli čimveč novega, sodobnega, skratka takega, da bi kupcu na domačem, v dobri meri pa tudi na tujem trgu, nudili zares solidne sprejemnike, bodisi v črno-beli ali barvni tehniki.

In kaj vse zajema dandanašnji proizvodni program televizije na Pržanu?

Izdelujejo tri vrste oz. tri velikosti črno-belih televizijskih sprejemnikov, od prenosnega Minirama z 12 colskim zaslonom, prek najnovejšega, srednje velikega Poluxa s 17 colskim zaslonom in vrsto namiznih sprejemnikov, Alkor, Castor, Aries in druge s 24 colskimi zasloni v črno-beli tehniki, vedno bolj pa se na trgu uveljavlja tudi njihov barvni televizijski sprejemnik in zadovoljuje kupce, ki so se zanj odločili.

Velja takoj pripomniti, da so vsi navedeni tipi televizijskih sprejemnikov, ki jih izdeluje tovarna na Pržanu, skonstruirani v najmodernejši polvodniški tehniki. Večina izmed njih je že docela transistorizirana in so v njih uporabljena najsodobnejša integrirana vezja.

Vse to pomeni precejšen korak naprej v proizvodnji televizijskih sprejemnikov, razen tega pa tako konstruirani in izdelani sprejemniki imajo bistveno daljšo življenjsko dobo, ob veliko manjših možnostih za okvare v

Ivanka Stefe pri super kontroli barvnega TV sprejemnika.

Irena Zavašnik pri končni kontroli najnovejšega TV sprejemnika Polux s 17 colskim zaslonom.

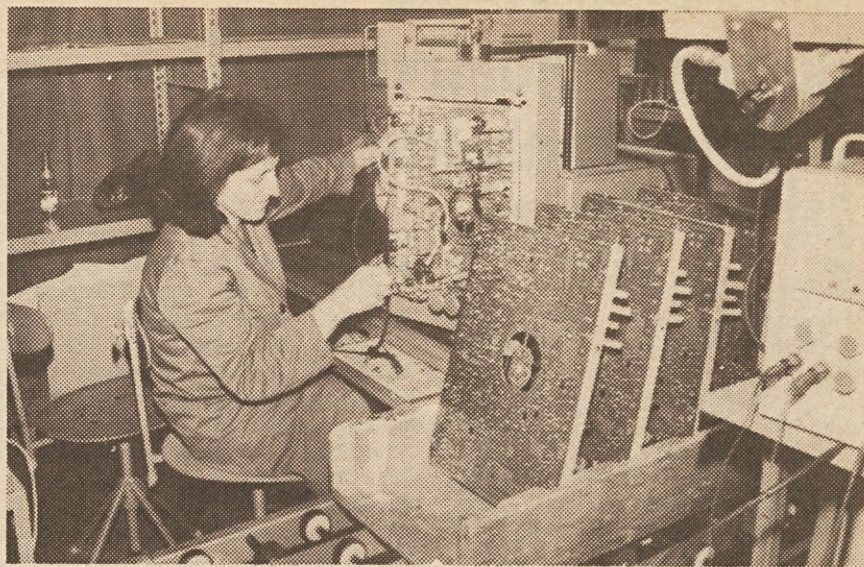
Smilja Rakić nastavlja električne parametre na barvnem televizorju.

Marija Nedoh dela na stroju za spajkanje tiskanih enot.

času uporabe. Torej še dva momenta, ki znata prepričati kupca!

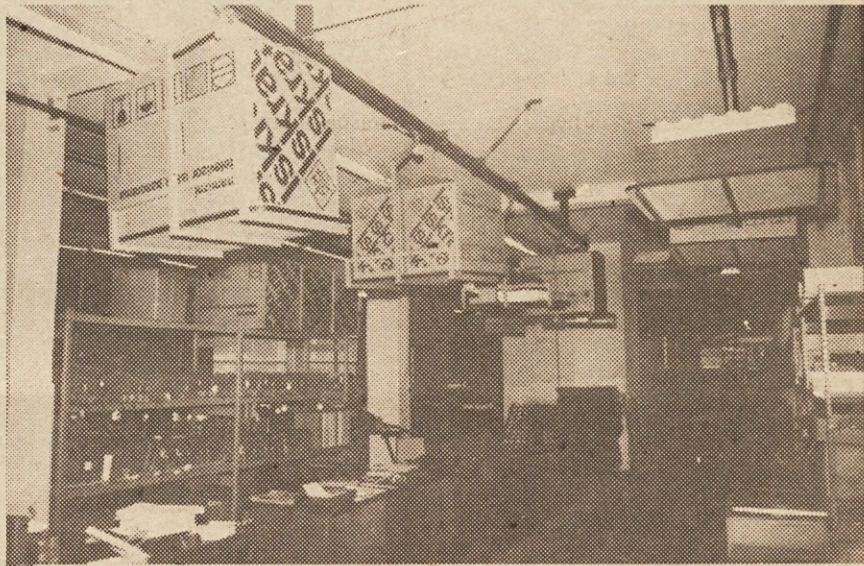
Z zadovoljstvom zapišimo še nadaljnje prednosti naših televizijskih sprejemnikov. Barvni televizor iz tovarne na Pržanu je edini v Jugoslaviji, ki je že v celoti transistoriziran, prav tako pa sta transistorizirana tudi prenosni sprejemnik Minirama in srednje veliki Polux, ki je že tudi prešel v redno proizvodnjo. Zdaj pa z vso prizadevnostjo in izkušnjami pripravljajo novo izvedbo docela transistoriziranega namiznega televizorja s 24 colskim zaslonom, katerega

Marica Nikolić pri ugaševanju namiznega črno-belega televizorja.

Tiskane enote za prenosni TV sprejemnik „Minirama“ čakajo na vgradnjo.

Ob rekonstrukciji TV proizvodnje pomembna pridobitev – pod stropom tiho teče transporter za prenos delov in gotovih televizorjev.

proizvodnja naj bi stekla sredi letošnjega leta. Tudi tovrstni televizijski sprejemnik bo prvi in edini v državi, docela transistoriziran.

Transistorizacija televizijskih sprejemnikov zagotavlja, kot smo že omenili, daljšo življenjsko dobo televizorja, hkrati pa močno zmanjšuje možnosti okvar med uporabo, vendar pa ti dve prednosti še nista vse, kar prinaša nova, sodobna tehnika.

V vseh televizijskih sprejemnikih, ki jih izdelujejo v TOZD Avtomatika na Pržanu, so namreč vgrajeni stabilizatorji, kar zagotavlja sprejemnikom popolno neobčutljivost za nihanje omrežne napetosti, s katero se pa pri nas srečujemo dan za dnem. Torej tudi s te strani vsi pogoji za dober sprejem in malo motenj.

Prenosni sprejemniki Minirama in najnovejši srednje velikosti Polux pa so nadalje opremljeni tudi s priključki na akumulator, kar jim omogoča uporabo tudi izven doma.

V TOZD Avtomatika dela na televizijski proizvodnji okrog 70 % vseh zaposlenih. Plod njihovih izkušenj in prizadevanj je bilo lani skoraj 70.000 izdelanih televizijskih sprejemnikov različnih tipov, med katerimi že dobršen del zavzemajo priznani barvni televizorji.

Iskrini televizijski sprejemniki se vedno bolj uveljavljajo na domačem

trgu, hkrati pa vse bolj tudi na tujih tržiščih, v že številnih zahodno in vzhodno evropskih deželah, saj po svojih lastnostih in kakovosti povsod z zadovoljstvom posegajo po njih. Precejšen del so jih lani tudi izvozili.

Mirno torej rečemo, da se je pred dolgimi leti začeta televizijska proizvodnja v tovarni na Pržanu že lepo razrasla, še večji razmah pa se ji obeta v prihodnje, ko bo zaključena l. 1974 začeta rekonstrukcija. Lani so naposled namreč le dobili kredite za rekonstrukcijo, ki je bila neodložljivo nujna, če bi se televizijska proizvodnja na Pržanu približala ravni, ki bi zagotavljala velikoserijsko proizvodnjo kakovostnih televizijskih sprejemnikov različnih tipov. Prav ta rekonstrukcija, ko bo dokončana (zdaj je v zaključni fazi), bo tovarna tehnično in tehnološko usposobila za velikoserijsko proizvodnjo.

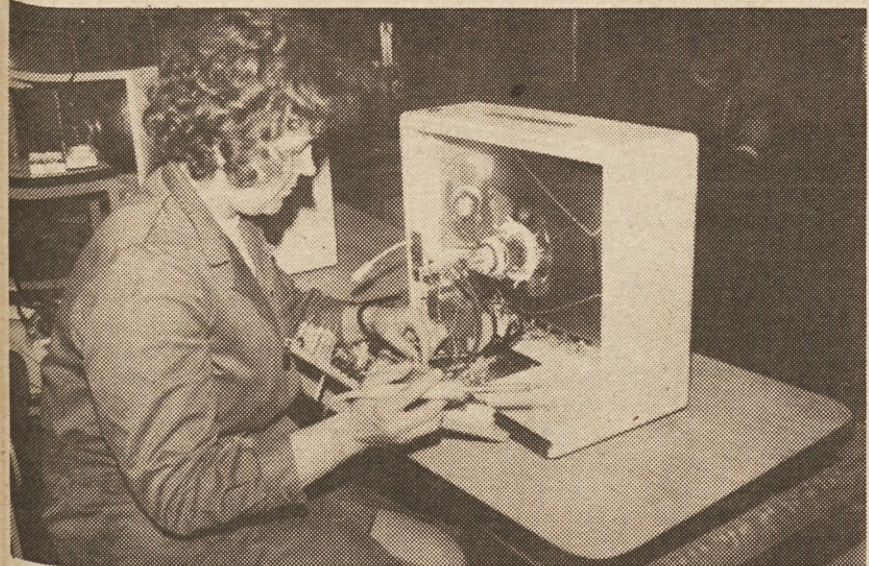
Na račun te rekonstrukcije bodo lahko proizvajali bistveno več in ekonomičneje, laže pa s svojimi iskanimi izdelki zalagali domače in tuja tržišča.

Z današnjim sestavkom o televizijski proizvodnji v TOZD Avtomatika prav gotovo nismo povedali vsega, toda izkušnja kažejo, da bomo o prizadevanjih in dosežkih tako marljivo in naprednega delovnega kolektiva za nove razveseljive zapise imeli še dovolj priložnosti.

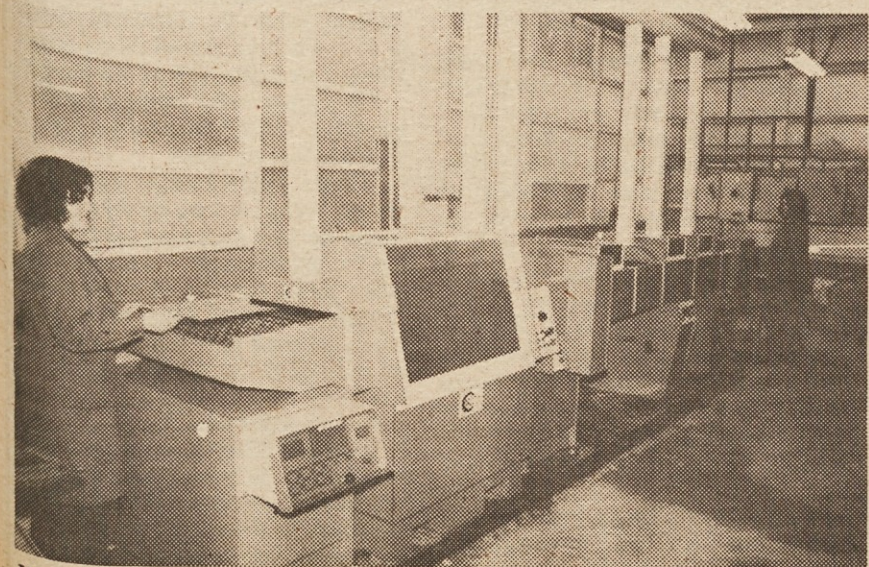
J. C.

Milivoj Marković pri montažnem popravilu barvnega TV sprejemnika.

Marija Klajić dela na montažnem traku srednje velikega sprejemnika Polux.

Vera Mavsar (levo) in Slavka Oblak delata na najsodobnejšem avtomatskem jedkalnem stroju za izdelavo tiskanih vezij.

Izlet na Nevejsko sedlo

Planinska sekcija „Iskra – Elektromehanika“ Kranj organizira v okviru akcije PZS v nedeljo, 23. marca t. l., turno-smučarski izlet na Nevejsko sedlo (pod Kaninom na italijanski strani) – Prevalo – Krnico – Bovec. Odhod avtobusa bo ob 6,30 izpred doma PZS v Dvorčakovi ulici, Ljubljana. Število udeležencev je omejeno, prednost bodo imeli tisti, ki so se predčasno informativno prijavili na razpis.

Cena izleta za člane PS je 20 N din. Prijave sprejema Štefka Mrak, tel.: 29-53, do vključno 19. marca t. l.

Racionalizatorstvo v Elektromehaniki

Iz evidence o novatorski dejavnosti je razvidno, da je v Elektromehaniki bilo v preteklem letu prijavljenih 44 predlogov. Od tega sta bila dva predloga prijavljena kot izum in posredovana pristojni službi za zaščito patenta.

Od vseh predlogov je bilo največ izboljšav na orodjih, kar zelo ugodno vpliva na izpopolnitev tehnologije. Kot racionalizatorji se največ pojavljajo delavci z večletno prakso, vendar se je ta struktura v zadnjem času znatno spremenila v korist mlajših. Dejstvo je, da je število prijav še vedno premajhno glede na število zaposlenih v podjetju.

Če razmišljamo o možnostih, kje lahko nastanejo inovacije, so brez dvoma dokaj obsežne. V preteklem letu so bile določene racionalizacije priznane tudi na področju konstrukturstva in tehnologije, vendar je pri takih primerih treba ugotoviti, koliko je rešitev določenega problema prešla okvire zadane naloge. Le na ta način so prizadevnejši deležni primernega priznanja.

Poudariti velja, da na množičnost novatorske dejavnosti močno vpliva materialna stimulacija. Nobenega dvoma ni, da je v naših ljudeh dovolj intelektualne zmogljivosti, katere ne gre podcenjevati. To nam dokazuje iznajdljivost posameznikov pri osvajanju proizvodnje elektronskih telefonskih central in je po številu prijav tovarna ATC na prvem mestu.

Konkretno naj navedem samo nekaj izvirnih rešitev pri izdelavi plošč tiskanega vezja. Plošče, ki so se po preneseni tehnologiji iz Belgije obzgovala, se sedaj na škarjah obrezujejo in se je obdelovalni čas skrajšal za dve tretjini. V kvaliteti ni razlike. Izvirno je bil rešen problem z novo kemikalijo za jedkanje jezičkov Reedovih kontaktikov. Izboljšani so bili postopki dela pri izdelavi proizvodnih filmov, ključnih risb, sit za tiskano vezje in podobno. Povečana zmogljivost elektronskih central z uvedbo program-

ISKRIN MARKETING

(nadaljevanje s 3. str.)

- raziskava tržišča
  - pospeševanje prodaje
  - oblikovanje
- Zraven pa še foto servis, skladišče, računovodstvo.

Iskrin marketing je zbral okrog sebe sposobne strokovnjake, ki lahko zelo uspešno izpolnijo naloge sodobnega prodiranja na tržišče: ga informirajo, raziskujejo, pospešujejo prodajo, oblikujejo izdelke in embalažo.

Iskra je prišla v ravno pravi čas na svet, da tako rečemo. Še pred dvajsetimi leti je povprečna jugoslovanska družina izdala za prehrano 54 % razpoložljivega denarja, sedaj znaša ta odstotek le 38 %. To pomeni, da imajo gospodinjstva veliko več sredstev za nakup opreme, ki ima trajnejšo vrednost, za dom in gospodinjstvo: radijske in TV sprejemnike, gramofone, strojčke za domačo rabo itd. Metla ni več simbol pridne gospodinjice. Poraba električne energije se je v 30 letih povečala kar za 74-krat! No, in kjer je elektrika, tam je in mora biti tudi Iskra.

Ja, in kdo plača reklamo, boste vprašali zaskrbljeno. Jo plača podjetje, ki izdelek reklamira? Jo plača kupec, ki mu stroške za reklamo nevidno uračunajo v ceno? Po mnemju tujih strokovnjakov jo plača sosed, to je tisti konkretni proizvajalec, ki ne reklamira svojih izdelkov in jih zato manj prodaja, mi pa stroške za reklamo poravnava z veliko večjo prodajo.

Celih pet odstotkov prodajne cene pri avtomobilih gre menda za stroške reklame, pri kozmetičnih artiklih znaša naravno ta odstotek celo kar 14 %. In veste, koliko izdamo pri Iskri za propagiranje naših izdelkov? Zelo skromnih 0,63 % maloprodajne cene, kar je globoko pod svetovnim povprečjem. To je dobro vedeti.

Prihodnjic bi pa spregovorili še malo o delu in uspehih posamezne službe v marketingu Iskre.

M.H.

skega paketa in zaščito pred preobremenitvami. Poleg tega je bilo več izboljšav izvedenih pri mehanski obdelavi posameznih elementov z izdelavo univerzalnih šablon in drugih delovnih pripomočkov. Odškodnine se plačujejo po lestvici pravilnika na osnovi gospodarskega prihranka ali po presoji, če ni gospodarska korist izmerljiva. Največja odškodnina v preteklem letu je bila izplačana v znesku 30.913,00 din, za priznan izum na mnogopolnem konektorju za telefonske centrale. Skupen gospodarski prihranek je znašal 3.671.408,00 din in je bilo na podlagi tega izplačano 156.677,00 din.

Še nekaj besed o reševanju predlogov. Marsikdo je že s tem v zvezi kritično ocenil počasnost reševanja. Odbor za razdeljevanje OD je pred nedavnim na svoji seji obravnaval tudi

ta problem in predlagal komisiji, da naj ustrezno ukrepa.

Dejstvo je, da včasih mine tudi nekaj mesecev od dneva prijave do izplačila odškodnine. Zakaj? Vsak prijavljen predlog se posreduje ustrezni strokovni službi v strokovno oceno. Ta proces proučevanja traja ponekde tudi do enega meseca ali pa še več. Res je, da je to včasih opravičljivo, mnogokrat pa tudi ne in ne zaleže nobeno opozarjanje.

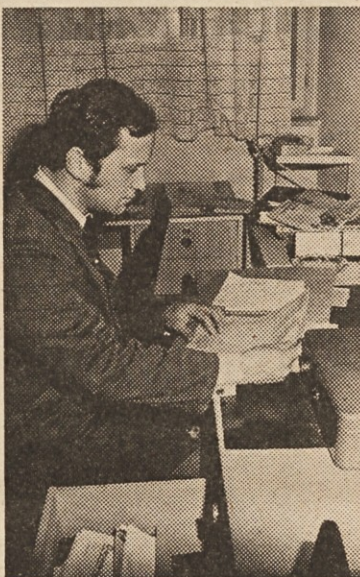
Komisija ima povprečno eno sejo na mesec, ko je za obravnavo pripravljenih vsaj nekaj predlogov.

Po komisijski obravnavi predloge odstopimo DS tovarne ali obrata v dokončno potrditev. Delavski sveti imajo seje po potrebi vsak mesec enkrat ali še manj. Najbolj pa se neažurnost odraža po tem, da po seji DS niso sklepi natipkani še po ves teden in ni redek primer, da je odškodnina racionalizatorju prav zaradi tega še en mesec pozneje izplačana, ker oddelek za osebne dohodke ni prejel sklepov do zadnjega dne v mesecu. Kje je rešitev za krajšo pot, ne vem in mogoče kdo želi kaj predlagati.

Jože Škofic

ISKRA – ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Novi predsednik sindikata

Mirko Guzelj

Pred nekaj tedni so v Elektromotorjih izvolili novega predsednika sindikata, živahnega, 36-letnega Mirka Guzelja, ki je sicer šef menze. Prosili smo ga, naj nam pove kaj o sebi. Kakor je sicer živahen sogovornik, je o sebi povedal malo, a vendar...

„Doma sem z Dovjega, sin znane oskrbnice planinskih domov, Jerice Guzeljeve, ki je dolga leta skrbela za prijetno počutje planincev v Aljaževem domu v Vratih. Seveda sem tudi sam ob mami srečal planine ob blizu. Prehodil in preplezal sem vse Julijce, Kamniške planine in Karavanke. Z alpinisti sem prekriziral vrsto sten in bil nekaj časa pripravnik Gorske reševalne službe.

Izučil sem se za livarja v Litostroju in bil potem pri tem delu nekaj let zaposlen na Jesenicah. Nato sem predsedal na promet in bil avtobusni sprevodnik in prekrizal Jugo-slavijo stokrat podolgim in počez. Nato pa sem „avanziral“ do avtobusnega prometnika na Jesenicah. Poroka me je zvabila v Selsko dolino, kjer sem spet vlival – to pot pa v Iskri. Rodila sta se dva otroka in podstrešna soba je postala pretesna. Zato sem zidal svojo hišo. Mislim, da se bom letos vselil na svoje.

Pred dvema letoma so me prosili, naj prevzamem menzo in zamenjam sem livarsko „šefljo“ s kuhinjsko. Pa gre to delo kar dobro od rok, saj sem v gostinstvu pomagal mami od mladih nog. Pa tudi za organizacijo imam veselje. Samo ena težava je: ljudje bi radi za malo denarja veliko, dobro in poceni jedli. Tega pa ne morem in ne znam – bodo morali pač strokovnjaki za realizacijo te želje izumiti posebno formulo.

Se imam hobije poleg planin: tarok in gledališče; škoda, da na Iskriadi ni tarok tekmovalna disciplina, verjetno bi se naša ekipa iz Elektromotorjev dobro plasirala.

Zdaj pa sem bil izvoljen za predsednika sindikalne organizacije v tovarni. Malo moram še pogledati okrog sebe in ugotoviti položaj, potrebe in naloge nove funkcije. Veliko pričakujem od našega razgibanega delovnega kolektiva in upam, da mi bo marsikje priskočil na pomoč tudi bivši dolgoletni predsednik Janez Rakovec, sedanjí predsednik sindikata Industrije široke potrošnje.

Imam že nekaj načrtov za delo, a je še pre zgodaj za objavo. Bom raje pozneje kaj povedal o njih, ko jih bomo realizirali.

Zapisal KF

– ISKRA – Industrija avtoelektričnih izdelkov
TOZD Tovarna žarnic
LJUBLJANA, Kotnikova 16

objavlja

prosta delovna mesta za:

Računovodj

Pogoj: višja šola ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 3 mesece.

Knjigovodj I.

Pogoj: srednja šola ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 2 meseca.

Knjigovodj II

Pogoj: dvoletna administrativna šola, 1 leto delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 2 meseca.

Tehnolog

Pogoj: srednja šola elektro ali strojne smeri, 3 leta delovnih izkušenj in odslužen vojaški rok. Poskusno delo traja 2 meseca.

Več snazilk

Pogoj: NK delavka, zaželeno delovne izkušnje. Poskusno delo traja 1 mesec.

Delovno razmerje se sklne za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Prijave sprejema kadrovska služba, Ljubljana, Kotnikova 16, do vključno 14. 3. 1975.

INDOK SLUŽBA POSOJA NOVE KNJIGE

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

12) Eilenberg S.: AUTOMATA LANGUAGES, AND MACHINES, New York, 1974, signatura 681.32/254

13) GRAPHIS DIAGRAMS, Zurich, 1974, signatura 7.01/15

14) IEE CONFERENCE PUBL. NR. 104 ON ORGANISATION AND MANAGEMENT OF COMPUTER BASED CONTROL AND AUTOMATION PROJECTS, 1–3 Oktober 1973, London, signatura 061.3/312

15) IEE CONFERENCE PUBL. NR. 102 ON SOFTWARE FOR CONTROL, 17–19 July 1973, London, signatura 061.3/311

16) PRAVDNI POSTOPEK, Ljubljana, 1974, signatura 34/125

17) PRAVNA UREDITEV VARSTVA PRI DELU S KOMENTARJEM, Ljubljana, 1974, signatura 614.843/32

18) SAMOUPRAVNI SPORAZUMI O MEDSEBOJNIH RAZMERJIH V TEMELJNIH IN DRUGIH ORGANIZACIJAH, Ljubljana, 1974, signatura 338.98/21

19) ZBIRKA OBRAZCEV S PODROČJA MEDSEBOJNIH RAZMERIJ IN DELOVNIH RAZMERIJ S KOMENTARJEM, Ljubljana, 1975, signatura 338.98/23

20) ZAKON O STANOVANJSKIH RAZMERJIH S KOMENTARJEM IN SODNO PRAKSO, Ljubljana, 1974, signatura 34/126

Razpis

Motiv iz našega kampa na Dugem otoku.

POČITNIŠKA SKUPNOST ISKRA
Prešernova 27, LJUBLJANA, tel.: 24-905

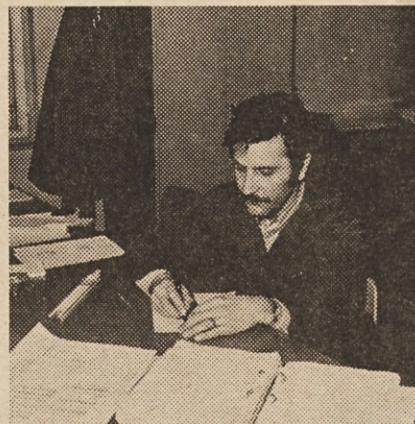
bo v letu 1975 sezonsko zaposlila več oseb v svojih počitniških domovih: DUGI OTOK – POREČ – TRENTA. Vsa delovna mesta so razpisana za začasno zaposlitev. Delo bo trajalo 2–4 mesece.

Delovna mesta	Pogoji
upravnik 3	sposobnost z večletno prakso
kuharice 2	samostojna, za 100 in več obrokov
pom. kuharice 6	–
servirke 5	praksa, po možnosti z znanjem tujega jezika
točajke 4	praksa
sobarice 2	praksa
nabavljac 2	praksa
peka na zaru 2	večletna praksa
oskrbnik 1	KV strojnik ali električar.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.
Pismene prijave sprejema: Počitniška skupnost Iskra, Ljubljana, Prešernova c. 27.

Šolo so končali

Zaradi pomanjkanja strokovnih kadrov je Iskra vedno mnogo vlagala v izredni študij svojih delavcev. Znano je, da v nekaterih tovarnah izredno študira visok procent delavcev, zanimalo nas je, kaj o šolanju ob delu mislijo sami. V Elektromotorjih smo se pogovarjali s štirimi, ki so šolanje uspešno končali.

TOLAR JOŽE je inženir šele štirinajst dni, dela kot tehnolog že dolga leta v Elektromotorjih. Takole misli o svojem študiju ob delu:

„Štirje mladi tehniki smo prišli skoro hkrati v tovarno, čez čas se nam je pridružil še gimnazijec Lojze Rejc. Tehniki pa smo bili: Miro Krek, Drol Mičo, Janez Megušar in moja malenkost. Časa smo imeli na pretek, pa smo prišli na idejo, da bi imeli čas početi kaj pametnega. Tako smo se vpisali na VTS v Mariboru, jaz sem se vpisal na energetiko. Leta so minila, kakor bi pogledal v zrak. Krek je diplomiral lani, meni se je posrečilo pred nekaj dnevi, Rejc in Megušar pa bosta v nekaj tednih. Izneveril se nam je le Mičo, ki je znan „pesolog“, pa je zapustil tovarno in se vpisal na veterino.

Na čas študija imam lepe spomine. Dokler sem bil „ledig“ je bilo še bolj gladko, pozneje pa je zmanjkovalo časa. Otroci bi me kmalu klicali stric,

saj so komaj vedeli, da sem oče, ko sem bil toliko zdoma.

Tovarna nam je veliko pomagala. Za vsak izpit smo imeli dva dni dopusta, pol šolnine so nam plačali in vožnje v celoti. Poleg tega pa smo lahko v risalnici popoldne delali programe. Tako smo zlasti proti koncu skoro vse popoldneve pri skupnem študiju presedeli pri risanju in izračunavanju programov. Ko smo hodili tolikokrat skupaj, so nas kolegi krstili za „XIII. udarno na pohodu“.

Energetiko nas je vpisalo pred petimi leti okrog 50 študentov, doslej pa nas je končalo, oziroma končuje le 8 slušateljev. Počasi, vse prepočasi gre organizacija študija preko Delavske univerze v Kranju. Zato ni kazalo drugega, kakor, da smo začeli po svoje in se vozili tudi po dvakrat na mesec v Maribor na izpite, vaje in seminarje.

Ob koncu smo vprašali mladega inženirja, zakaj nekateri sploh ne končajo. Takole misli:

„Veste, človeku je vsega preko glave, delo, često morajo izredni študentje tudi popoldne nazaj v tovarno, če delo priganja. Večina je oženjenih, pa so žene napol vdove ob taki zaposlenosti mož. Tako začne marsikdo popuščati in – nikoli ne diplomira. Sicer pa je vsa skrivnost končanega izrednega študija taka, kakor pri vsaki šoli: učiti se je treba.

ZGAGA STANE je strojni tehnik, zaposlen pa je v orodjarni v glavnem pri izdelavi preciznih delov pri novih napravah in avtomatskih strojih – ki jih rabijo za racionalizacijo proiz-

(nadaljevanje na 8. str.)

Živahno delo

(Ocenjevanje IGD – Poučna ekskurzija v „EMO“ Celje – Letna konferenca)

11. novembra 1974 je izvršila Občinska gasilska zveza Kranj, kot vsako leto, obvezno ocenjevanje našega gasilskega društva. Objektivno in pravilno ocenjevanje pa ni bilo za naše gasilce nič kaj razveseljivo. Ker nimamo orožja, ki bi bilo primerno, pripravno in dovolj veliko za tako tovarno kot je „Iskra-Elektromehanika“, dalje, ker nimamo gasilskega avtomobila, ki bi ga potrebovali za hitro in uspešno pomoč v primeru potrebe in ker je naša gasilska oprema večji del se iz „predpotopnih časov“ nekdanje LGW ter zato povsem dotrajana, ni čudno, da smo na ocenjevanju dosegli komaj 26. mesto v okviru Občinske gasilske zveze. To je stvarnost, katero bi morda še bolj kot gasilci sami morali premisliti in upoštevati vodstvo naše tovarne.

7. decembra 1974 je tukajšnje IGD pridelilo prijetno in uspešno kot tudi poučno ekskurzijo v tovarno „EMO“ Celje. Ekskurzije se je udeležilo več kot dvajset članov. Vodstvo tovarne

in gasilci v „Emo“ so nas nadvse prijazno sprejeli in nam velikodušno razkazali celotno tovarno ter industrijski potek izdelave najrazličnejše posode. Večini od nas je bilo vse, kar smo videli, nekaj povsem novega in nadvse zanimivo. Kot gasilci smo se seveda zanimali in si ogledali tamkajšnje gasilsko orožje, gasilsko opremo in orodje ter skušali spoznati življenje in delovanje gasilskega društva v tovarni „EMO“. Sodobno in moderno opremljena gasilska enota je naredila izredno dober vtis na nas, zlasti zato, ker nam v kranjski „Iskri“ manjka še marsičesa, kar drugod imajo in kar je za delo in uspehe gasilcev v primeru požarov absolutno potrebno. Za slovo smo se pred tovarno fotografirali in se z obljubo gasilcev v „EMO“, da bodo ob prvi priliki prišli tudi oni pogledat v našo „Iskro – Elektromehaniko“, z najlepšimi vtisi odpeljali nazaj v Kranj.

14. februarja pa je IGD Elektromehanika imelo svojo redno letno konferenco. Raznih volitev ni bilo, ker mandatna doba upravnemu in nadzornemu odboru traja tudi za l. 1975.

V debatah in poročilih, ki smo jih na konferenci slišali, pa smo izvedeli za vprašanja in zadeve, o katerih bo verjetno treba posebej pisati in se z njimi ukvarjati.

Udeleženci ekskurzije gasilcev Elektromehanike v EMO Celje.

„Odbor za medsebojna razmerja Iskre – Tovarna orodij Ljubljana, Stegne 15, objavlja prosti delovni mesti:

1. skladiščnika surovin
2. nabavljča – voznika

AD 1.

Za delovno mesto skladiščnika surovin se zahteva končana poklicna šola – kovinske stroke, ali druga ustrežna v rangu srednje šole in 4 leta prakse.

AD 2.

Za delovno mesto nabavljča – voznika se zahteva PKS – kovinske stroke in šoferski izpit C kategorije ter 2 leti prakse.

Ponudbe na objavo poslati ali se zgledati osebno na razgovor v Iskro – TOZD tovarna orodij, Ljubljana, Stegne 15.

Objava velja do zasedbe delovnega mesta.“

KOZERJIA

Štirideset mučencev

Štirideset se nas je zbralo iz naše tovarne, sami oženjeni možje. Bilo nas je, starih in mladih, vseh nazorov in različne izobrazbe. Posebna soba v gostilni „Pri Španu“ je bila polna. Datuma menda ni treba posebej navajati – bilo je na dan 40 mučencev letos.

Predsednik iniciativnega odbora je sedel na koncu mize, z zajetno mapo pred seboj in začel:

„Tovariši! S pomočjo socialne službe v tovarni smo zbrali ta skup, da pridemo do svojih zakonitih pravic. Živimo v času emancipacije – ženske so že davno emancipirane, predlagam, da se emancipiramo tudi mi. Predlagam, da v ta namen ustanovimo društvo: Društvo za zaščito zatiranih zakonskih mož z neomejenim solidarnim jamstvom – DZZZZMZNSJ...“

Vsi prisotni so z živahnim aplavzom pozdravili besede, ki so prišle govorniku od srca in z jezika. Govornik je povzel:

„Veste, da so že naši dedje v borbi za svoje zakonske pravice izgubljali bitko za bitko, ostajali so le bedno orodje ženskega absolutizma, mračnjaških tradicij in predmet izživljanja zahtevnih žena. Zato se bo DZZZZMZNSJ borilo za:

1. svobodne izhode zakonskih mož,
2. konstanten „tašengeld“,
3. samo polovico „klofanja tepihov“,
4. pravico do soodločanja pri družinskem proračunu in
5. ne vtikanje med šofiranjem s strani žene.

Gromki trikratni hura je potrdil bodoče pravice vojskujočih se zatiranih

slabših zakonskih polovic. Prvi diskutant se je javil in dobil besedo:

„Sodrug! – sobojevniki! Neizprosno se bomo borili za svoje stoletja odrekanke pravice. K izpolnjevanju programa bomo pristopili takoj. Konkretnizacija sklepov nam bo še v tem stoletju zagotovila naše neodtujljive pravice. Tovariši – ne pozabimo: rana ura – zlata ura – slovenskih fantov grob.“ Zadihano je sedel. Sledil je aplavz.

Vstal je plešast – malo močnejši, da ne rečemo debelušen mož, in previdno začel:

„Ne bodimo krivični, dobrota naših žena...“

„Ti si neumen,“ je zavpil predsednik. „Pa ni treba tega pripovedovati vsem,“ je užaljeno sedel debater.

Za besedo je prosil mlad mož: „Dovolite, da preberem pozdravne čestitke, ki jih je dobil pripravljali odbor.“ Prebral je čestitke in najboljšje želje za uspevanje DZZZZMZNSJ, ki so jih poslali: društvo za zaščito malih živali, jamarji iz Hudega dola, Društvo za vzrejo lončnic, Konzorcij za izgradnjo triglavskih žičnic in Društvo za zaščito potrošnikov. Vsi so želeli najboljši in naglasili: Bratje, naša domovina je boj in prihodnost!

Zazveneli so kozarci, hura klici so se vrstili, mnogo govornikov se je že zvrstilo – po navadah naše dežele. Lep večer je bil, v znamenju svetle zarje, ki se je začela svitati na vzhodu. DZZZZMZNSJ pa je vztrajalo na začrtani poti. Ko so popili zadnji liter, je predsednik ugotovil, da je moško gibanje na višku. Na predlog izvoljenega odbora so sprejeli za objavo v tisku naslednje predloge:

1. kar je bilo, je bilo
2. kar je, je
3. kar bo, pa bo.

Na vzhodu je jutranja zarja zlatila nebo, še dolgo pa je v daljavi zvenela pesem: „Ko psi zalajajo...“

Francišek

Neupravičenost do regresa

Ker je šofer imel preobremenjen kamion, je sodnik za prekrške kaznoval šoferja z denarno kaznijo 200 din, njegovo delovno organizacijo pa na 3.000 dinarjev. Organizacija je zahtevala od šoferja, da ji povrne plačano kazen, kar je ta odklonil. Prišlo je do tožbe.

Prvostopno sodišče je odbilo tožbeni zahtevek iz razloga, da preobremenjenost vozila ni bila namerna ali iz velike malomarnosti, zaradi česar ni odgovornosti delavca-šoferja. Pritožbo je okrožno sodišče Novo mesto (sodba Gž 335/70 z dne 26. 1. 1971) zavrnilo. Podjetje nima pravice regresirati kazni, ki jo je plačalo; šofer je bil za svoj prekršek samostojno kaznovan. Če podjetje smatra, da ni krivo, bi se naj pritožilo v upravno-kazenski postopku, česar pa ni storilo. Sicer je pa preobremenjenost bila v interesu prevoznika-podjetja, ne šoferja.

Dvakratno zaporedno glasovanje nezakonito

Delavski svet je glasoval v smislu predpisov, da lahko le-ta ali zbor delavcev izključi delavca iz kolektiva. Na prvem glasovanju je predlog za izključitev dobil manjšino in delavec ne bi bil izključen, temveč bi mu bilo treba izreči milejši ukrep.

Predlagatelj je ponovno obrazložil, da je izključitev najprimernejši ukrep in takoj nato je sledilo novo glasovanje, kjer je predlog uspel: delavec je zgubil lastnost delavca v združenem delu.

Delavec je vložil delovni spor in prvostopno sodišče je izključitev razveljavilo. Delovna organizacija se je pritožila, a tudi pritožbeno sodišče je mislilo enako in pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo. Pritožnica-delovna organizacija je v pritožbi kakor tudi na prvi stopnji priznavala, da je bilo dvakratno glasovanje. Pri prvem glasovanju je za izključitev glasovalo 10 članov od vseh 24, nakar je predsednik ponovno odprl razpravljanje o

predlogu in izvedel ponovno glasovanje.

Obe sodni stanji sta zavzeli stališče, da o istem prekršku delovnih dolžnosti ne more biti dvakratno glasovanje, tem manj na isti seji delavskega sveta, in da je veljaven izid prvega glasovanja. Iz tega je prvostopno sodišče opravičeno razveljavilo drugo glasovanje in odločbo o odpustu delavca (sodba okrožnega sodišča Zagreb, Gž 3058/72 z dne 27. 6. 1972).

Enako stališče je izraženo v okrožnem sodišču v Novem Sadu z dne 9. 10. 1973, Gž 1114/73:

Delavcu je komisija za postopek in izrek ukrepa izrekla prenehanje lastnosti delavca v delovni organizaciji. Pritožbo je reševal delavski svet, kjer je bilo od vseh 32 članov prisotnih 26, od teh se jih je 8 vzdržalo glasovanja, 9 jih je bilo proti izključitvi, za izključitev torej 9 od 26 prisotnih. Predsednik del. sveta je ponovno odprl razpravljanje o več težjih kršitvah delovnih dolžnosti, nato pa izvedel ponovno glasovanje: 12 jih je bilo za predlog, 12 proti, dva sta se vzdržala. Od dveh vzdržanih je eden naknadno izjavil, da je glasoval za izključitev, pa je bil njegov glas pri štetju prezrt. Torej jih je za izključitev glasovalo 13, proti 12, eden vzdržan. Na ta način je bilo dvakratno glasovanje o izključitvi, delavski svet je pa proglasil glasovanje za uspešno, češ da je večina glasovala drugič za izključitev (kar niti ni bilo res. Od 26 pristojnih predstavlja večino 14 glasov, opomba pisca!).

Delavka je vložila delovni spor, sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je v aktih delovne organizacije za tak primer predpisano tajno glasovanje, a tokrat je bilo javno.

Pritožbena stopnja je pritožbo delovne organizacije zavrnila kot neutemeljeno.

Pritožbena sodba navaja, da bi glasovanje moralo biti tajno, kar je že samostojni vzrok za razveljavitev glasovanja. Odločba o odpustu pa je nezakonita, ker je odpustitveni sklep bil sprejet šele na ponovnem glasovanju, kar pa pomeni zlorabo glasovalne pravice in pravice o odločanju.

Na podlagi tega je delovna organizacija morala delavko ponovno postaviti na prejšnje delovno mesto in ji izplačati vse, kar je zaradi nezakoniteta odpusta izgubila.

Nadurno delo – osnova za odškodnino

Delavec je bil nezakonito odstranjen iz delovne organizacije, kar je bilo ugotovljeno v ustreznem sodnem postopku (delovni spor, sedaj zahteva za sodno varstvo).

V odškodninskem zahtevku je zahteval, da mu „pogorela“ delovna organizacija izplača tudi tisti del osebne dohodke, ki bi ga bil prejel, če bi v svoji delovni skupini in z njo vred delal v prostem času – nadure, ker je bilo mnogo dela in je ta skupina dejansko delala. Prvostopna sodba mu je zahtevek najprej odbila. Na pritožbo je pritožbena sodba izpodbijano sodbo razveljavila in odredila novo odločanje s tem, da je treba ugotoviti,

ZAHVALA

Ob smrti nenadomestljive žene, mame in sestre
IVANKE JEŠE

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem iz strojne orodjarne, galvanike – tiorol žarilnice – ter montaže elektronskih enot ATC – Labore za podarjene vence, izraženo sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Mož France, sinova Franc in Boris ter sestra Marija Šiler

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in stare mame
OLGE DOLENC

se iskreno zahvaljujem vsem njenim bivšim sodelavcem tovarne ISKRA Otoče za izraze sožalja, podarjen venec in osmrtnico, govor in spremstvo na njeni zadnji poti.

Zalujoči sin Marjan z družino

ZAHVALA

Ob smrti najine drage mame
PAVLE BREZAR

se iskreno zahvaljujema sodelavcem iz avtomatov SP in tovarne števec za izraze sožalja, podarjeni venec, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti.

Sin Jože in hčerka Pavla

ZAHVALA

Ob izgubi najinega očeta
ALOJZA BLAZNIKA

se iskreno zahvaljujema vsem sodelavcem in sodelavkam tovarne TEA za izraze sožalja, poklonjene vence in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Sin Lojze Blaznik in hčerka Ivanka Mrak

(nadaljevanje s 6. str.)

vodnje. Takole je povedal o svojem študiju:

„TŠS – strojno sem končal v štirih letih poleg svojega dela. Prej sem bil finomehanik. Ne bi mogel reči, da je bilo pretežno, le časa je manjkalo, saj sem se dnevno vozil 7 km daleč v službo, nato pa naprej še 29 km daleč v Kranj in nazaj. Pa je vseeno ostalo časa, da sem se v 3. letniku oženil.

Večkrat me sprašujejo, zakaj sem šel še enkrat v šolo, ko sem že imel poklic. Mislim, da vsakdo rad malo „pride naprej“, pa sem tako mislil tudi jaz. Pa mi ni žal. Danes mi pridobljeno znanje koristi pri praktičnem delu. Seveda pa bi teoretično znanje s srednje šole in praktično še bolj porabil na širšem področju, na primer kot tehnolog ali konstrukter. Nekaj tega sicer praktično delam, teoretični del mojega znanja pa je „neokrnjen“ in le potencialen.

PURGAR IVAN je strojni mehanik, zaposlen v remontu, tudi on je končal šolo in dobil kvalifikacijo na izredni šoli pri Delavski univerzi v Kranju. Takole je povedal o sebi: „Nič strašnega ni večerna šola. Seveda je treba zato opustiti marsikako razvedrilo in čas porabiti za učenje. Sicer pa so mi pomagali vsi po vrsti, sodelavci pri prvih korakih pri praktičnem delu, tovarna pa finančno. Največja težava je bila vožnja. Do tovarne imam namreč 19 km, nato pa sem se vozil še 29 km naprej v šolo – in nazaj seveda, to mi je vzelo mnogo časa. Pa je uspešno minilo.

JOŽE JELENC elektrotehnik, vodja elektrodelaavnice, pa je povedal takole o svojem šolanju:

„Za delovno mesto mi je bila potrebna izobrazba elektrotehnika jako točne smeri. Pa sem šel v šolo in jo pridobil. Seveda je bilo treba žrtvovati celo marsikatero nedeljo, pa je šlo. Izobrazba pa se pozna tudi pri delu. Človek bolj logično misli in marsikaj izgleda mnogo enostavneje s široke perspektive, ki jo da šola. Tovarna je pridobila in tako se ji vrača v mojo šolo vloženi denar, pa tudi jaz sem pridobil, saj imam boljše pogoje kakor prej.“

KF

Za konec zmaga in trije porazi

Šahovske ekipe Iskra I, Iskra II in Iskra III so pretekli četrtlet odigrale zadnje kolo, medtem ko bo imela ekipa Iskra IV še dva dvoboja, preden bo končala enkratno prvenstvo Ljubljane.

Tudi v zadnjem kolu je ekipa Iskra I zmagala in sicer je premagala ekipo Kliničnih bolnišnic z rezultatom 4 : 2. Po točko so svoji ekipi priborili: Živorad Andrejič, Vito Šoukal in Bogdan Brežigar, remizirala pa sta Milovan Rulić in Janez Kumše. Z zadnjo zmago si je ekipa Iskra I nabrala 30,5 točke in zanesljivo zasedla prvo mesto v 2. ligi.

Ekipa Saturnusa je bila v dvoboju z ekipo Iskra II za točko boljša. Z rezultatom 2,5 : 3,5 si je tako Iskra II nabrala 24 točk, kar ji je zadostovalo za 3. mesto v 3. ligi. V zadnjem kolu sta partiji dobila Dane Črne in Jože Špende, remiziral pa je Stane Zemlje-rič.

Ekipa Iskra III je tudi v zadnjem kolu prvenstva utrpela poraz 2 : 4 z ekipo tovarne Tuba. Zmagala sta v tem dvoboju Slavko Fon in Janez Taborne, skupaj pa je ekipa zbrala 14,5 točk, kar jo je uvrstilo na 7. mesto v 4. ligi.

Ekipa Iskra IV v 5. ligi je srečanje s šahisti Gramexa izgubila z 2,5 : 3,5 in je doslej nabrala 16,5 točk, kar jo trenutno uvršča na 8. mesto. Do

konca prvenstva sta v tej ligi, zaradi večjega števila sodelujočih ekip, še dve koli, in sicer se bo ta naša ekipa srečala še z ekipo UJV II in ekipo Centralnih železniških delavnic, o čemer pa bomo poročali prihodnjic.

B. Brežigar

Janez Barle – član šahovskega društva Iskra – je na letošnjem državnem prvenstvu dosegel zelo lep rezultat – 8. mesto z 10,5 točkami.

Uspel tečaj

V nedeljo, 2. marca, je Planinska sekcija „Iskra“ organizirala tečaj o hoji in varovanju v gorah. Tečaj je potekal na pobočjih Krvavca pod vostvom dveh izkušenih alpinistov in gorskih reševalcev Ručigaja in Moštrokole. Večina udeležencev tečaja se je prvič seznanila z najosnovnejšimi pravili o hoji z derezami, varovanju z vrvmi, z uporabo cepina itd. Najbolj zabaven in poučen hkrati je bil tisti del tečaja, v katerem smo uprizarjali padce na strmini in zaustavljanje s cepini. Tudi mokre zadnjice in sneg za vetrovkami niso pokvarili veselega vzdušja. Prav tako vneto kot fantje je tudi ženski del sledil z vneto in

vztrajnostjo ter s pridom uporabljal oblažene dele svojih drsnih površin na strmih pobočjih.

Žal se vse premalo obiskovalcev zaveda, kako koristno je osnovno znanje in uporaba rekvizitov za varno hojo v gorah. Želeli bi, da bi se s temi stvarmi seznanilo še več članov našega planinskega društva in drugih obiskovalcev gora. Nesreče, ki so se pripetile v letošnji zimi, toda zahrbtni zimi, nas opozarjajo na to, da vse preveč obiskovalcev gora premalo pozna razmere in zakone narave. Ti so žal včasih neizprosni. Želja vseh udeležencev tečaja je bila, da se še srečamo na takih tečajih, kajti domov smo se vračali z novimi izkušnjami in spoznanji, ki nam bodo koristili pri obisku naših gora.

J. S.

Udeleženci marčnega tečaja planinske sekcije Elektromehanike o hoji in varovanju v gorah. Foto: M. R.

Maks Jelenc v državni tekaški reprezentanci

V Iskri v Železnikih je zaposlen orodjar Maks Jelenc, državni reprezentant, ki že dolga leta tekmuje v smučarskih tekih. Prosil so ga, naj nam pove, kako je tekmoval in treniral letos, ko je zima tako skopa.

Če je zima skopa s snegom pri nas, ga je pač treba poiskati tam, kjer je smeje odgovoril Maks. Mi smo ga šli iskat kar v Sovjetsko zvezo. Tam smo trenirali v Murmansk, doma pa na Črnem vrhu. Seveda pa imamo kondicijske treninge preko vsega leta.

Nastopil sem na več mednarodnih

tekmah, tako v Avstriji v Mautendorfu, v Ramsau in v Kulmu, kjer smo se potegovali za trofeje. Državna reprezentanca pa je nastopila tudi na

„Smučarski teki so najbolj naporna zimsko-sportna zvrst,“ meni Maks Jelenc. Foto: F. K.

Mladi še tesneje povezani

V tovarniški menzi TOZD Avtomatika na Pržanu je bila pred dnevi ustanovna koordinacijska konferenca mladih v okviru Industrije izdelkov za široko potrošnjo. Takšne ustanovne konference so imeli tudi že v nekaterih drugih branžah, saj se je mladina v Iskri odločila poleg drugih povezovanj tudi za branžno sodelovanje. Osnovni namen branžnih koordinacijskih konferenc je vsklajevanje dela med mladinskimi aktivimi v sami branži, medtem ko bo KK ZSMS ZP Iskra še neprej koordinirala delo mladih v celotnem podjetju.

Po otvoritvi in izvolitvi organov konference so predsedniki posameznih mladinskih aktivov iz organizacij, ki zdaj sestavljajo IISP, poročali o delu aktivov. Menimo, da je to gradivo pomembno in zanimivo za naše bralce, zato ga objavljamo v skrajšani obliki.

SPREJEMNIKI, SEŽANA

Mladinski aktiv so na novo ustanovili februarja letos. V konferenci aktiva je 11 članov, od teh jih je 6 iz neposredne proizvodnje. Volitve so izvedli po delegatskem sistemu ter za predsednico izvolili Doro Ahac. Sprejeli so izredno obsežen program dela na vseh področjih – družbenopolitičnem, športnem in rekreacijskem.

ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Konferenco osnovne organizacije so imeli konec lanskega leta. Poleg več športnih tekmovanj so večji del svoje dejavnosti namenili odnosom v tovarni. Ker se problemi mladih kažejo na dveh mestih, to je tam, kjer delajo in živijo, so se tesno povezali tudi z osnovnimi organizacijami pri tamkajšnjih krajevnih skupnostih.

ANTENE, VRHNIKA

Poleg športnih tekmovanj so v minulem obdobju izvedli tudi nekaj prostovoljnih delovnih akcij za ureditev okolice podjetja.

Podoben program so sprejeli tudi za letošnji, kot v drugih mladinskih aktivih pa so tudi tu opravili anketiranje članstva. V osnovni organizaciji imajo tako trenutno 24 članov, kar je veliko za ta kolektiv.

MONTAŽA ELEKTROMOTORJEV, IDRJA

Te dni sta minili že dve leti, odkar so v Iskrini tovarni v Spodnji Idriji ustanovili mladinski aktiv. V začetku so imeli nekaj težav, zdaj pa so jih že prebrodili. Največ pozornosti so namenili temu, da bi bili mladi enako zastopani v vseh drugih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Lahko se hvalijo tudi s tem, da so postali člani zveze komunistov

italijanskem tekaškem tednu. Tudi jaz sem tekmoval. Žal pa se z uvrstitvami ne morem posebno pohvaliti, posebno letos mi ne gre najbolje.

Veste, imamo težave s strokovnim kadrom – trenerjev manjka. Zato se neprestano menjavajo in seveda

množi aktivisti tega kolektiva. Seveda pa niso marljivi le na družbenopolitičnem področju, pač pa na vseh.

AVTOMATIKA, PRŽAN

Podoben kot v mnogih mladinskih organizacijah se tudi v TOZD Avtomatika pohvalijo, da njihov aktiv plodno sodeluje z družbenopolitičnimi organizacijami. Prav komunisti so mladim že dali številne predloge pa tudi pripombe in to jim je pomagalo pri oblikovanju svojega dela. Poleg osnovnih nalog so si še predvsem za črtali kulturne in športne prireditve v okviru različnih praznikov.

TGA, ŠKOFJA LOKA

Tudi v tej organizaciji je mladina precej delavna. Imajo več prizadevnih mladinskih funkcionarjev in njim se morajo zahvaliti, da jih lahko uvrstimo med bolj delovne. Podobno kot drugod imajo tudi v škofjeloški Iskri obširen program, za katerega so prepričani, da ga bodo uspešno uresničili.

V nadaljevanju ustanovne seje koordinacijske konference v IISP so sprejeli poslovnik ter program dela za letošnji, ob koncu pa so si mladinski funkcionarji ogledali tovarniške prostore, ter so se seznanili s proizvodnjo v TOZD Avtomatika.

Ustanovili so tudi sekretariat koordinacijske konference ZSM v IISP. V njem so predsednik: Vlado Horvat – Vrhnik Antene, sekretar: Dragan Zupančič – TOZD Avtomatika, člani pa so: Rus Janez – Avtomatika Pržan, Gruden Bojan – TGA Škofja Loka, Štern Jože – Antene Vrhnik, Markl Miro – Železniki, Franc Franko – Sprejemniki Sežana, Gregorč Alojz – Idrija in Godec Lovro – Skupne službe.

lad

Barbara Pikon – članica delovnega kolektiva naše tovarne v Otočah, letos dosega vzpodbudne smučarske rezultate doma in v svetu.

menjajo metode, eksperimentirajo tekači in poskušajo narediti čimveč. Ker pa so vsi ti eksperimenti večinoma nestrokovni, trpi metodična vadba, temu primerni so potem tudi uspehi.

K.

Maks Jelenc ima natančno delo v tovarni v Železnikih. Foto: F. K.

ISKRA Industrija avtoelektričnih izdelkov
TOZD Tovarna žarnic
LJUBLJANA, Kotnikova 16

o b j a v l j a

prosto delovno mesto „šofer nabavljaja“

Poleg splošnih pogojev se zahteva še šoferski izpit C kategorije in 3 leta delovnih izkušenj.

Prijave sprejema Kadrovska služba TOZD Tovarne žarnic, Ljubljana, Kotnikova 16.

Rok za prijavo je 8 dni po objavi.